

Møte tirsdag den 16. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 35):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Inga Marte Thorkildsen, Heidi Sørensen, May Hansen, Siri Hall Arnøy, Sigbjørn Molvik og Audun Bjørlo Lysbakken om å sikre strandsonen bedre mot nedbygging og bedre allmennhetens tilgang til strandsonen langs sjø, innsjøer og vassdrag (Innst. S. nr. 77 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:134 (2002-2003))
2. Innstilling fra sosialkomiteen om inntektssystem for spesialisthelsetjenesten (Innst. S. nr. 82 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 5 (2003-2004))
3. Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2003 under Helsedepartementet (Innst. S. nr. 88 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 21 (2003-2004))
4. Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 29):
«Stortinget ber Regjeringen, i god tid før fremleggelsen av statsbudsjettet for 2005, legge frem en melding som tar for seg helheten i norsk legemiddelpolitikk fra søknad om godkjenning foreligger og frem til at pasienter kan ta det i bruk, herunder Statens legemiddelverks rolle, hvordan legemidler skal refunderes i fremtiden, saksbehandlingstider, opptak av nye legemidler i refusjonsordningen, hvordan prisfastsettelse skal foregå, hvor og hvordan legemidler skal omsettes, og hvordan en kan sikre den norske befolkning lik tilgang til legemidler uansett bosted til en tilnærmet lik pris.»
5. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 29):
«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en bred og helhetlig gjennomgang av blåreseptordningen, herunder også prosedyrer for saksbehandling og bevilgningsmessige ordninger.»
6. Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medrekna folketrygda for 2003 under Sosialdepartementet (Innst. S. nr. 81 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 23 (2003-2004), unnateke kap. 664 og 666)
7. Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 28):
«Stortinget ber Regjeringa fremme en sak der folketrygdens dekning av hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. for funksjonshemmede utredes nærmere, herunder de økonomiske konsekvensene.»

8. Innstilling fra forsvarskomiteen om iverksetting av fase 3 i omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon (Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004))
9. Innstilling fra forsvarskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2003 under Forsvarsdepartementet (Innst. S. nr. 92 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 20 (2003-2004))
10. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Akershus fylke, Ib Thomsen, har tatt sete.

Det foreligger en søknad fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Synnøve Konglevoll fra og med 16. desember og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Knut Werner Hansen innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Knut Werner Hansen er til stede og vil ta sete.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Inga Marte Thorkildsen, Heidi Sørensen, May Hansen, Siri Hall Arnøy, Sigbjørn Molvik og Audun Bjørlo Lysbakken om å sikre strandsonen bedre mot nedbygging og bedre allmennhetens tilgang til strandsonen langs sjø, innsjøer og vassdrag (Innst. S. nr. 77 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:134 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Sylvia Brustad (A) (ordfører for saka): Dokument nr. 8-forslaget fra SV som vi behandler i dag, har sin bakgrunn i den uheldige utviklinga vi ser i strandsona. Skillelinjene mellom partiene er også velkjente: Arbeiderpartiet og SV på den ene sida og de andre partiene på den andre sida.

Vi blir stadig gjennom konkrete eksempler påminnet om hvor vanskelig tilgjengeligheten til strandsona er for mange. Det skyldes flere ting, men at en stadig større del av strandsona blir nedbygd, er en viktig årsak til dette. Uklare og for strenge regler om hvor folk har rett til å ferdes, er en annen årsak. Ulovlige stengsler, som får lov

til å stå, er en tredje grunn. I stortingsmeldinga om friluftsliv som Stoltenberg-regjeringa la fram våren 2001, tok Arbeiderpartiet til orde for å endre lovene for å styrke allemannsretten og avgrense byggingen i strandsona.

Da Stortinget behandlet meldinga, fikk dette også støtte fra SV. Mens Arbeiderpartiet og SV slo ring om allemannsretten og vanlige folks mulighet til å drive friluftsliv, slo de borgerlige partiene ring om grunneierinteressene. Der vi foreslo handling, nøyde flertallet seg med å følge utviklinga. Nå har det gått to år siden den gang, og jeg må si jeg er usikker på hvordan utviklinga har blitt fulgt. Uttalelser fra ulike representanter for regjeringspartiene tyder på at det må være i svært varierende grad. La meg ta noen eksempler. I Dagsavisen 13. mai i år gav komiteens leder, Bror Yngve Rahm, følgende uttalelse:

«Jeg mener vi må tette igjen de smutthullene som finnes, slik at det ikke skal bli så lett å få dispensasjon».

Noen måneder etter dette skriver han og resten av komiteens medlemmer fra regjeringspartiene samt Framskrittspartiet i innstillinga til stortingsmeldinga om rikets miljøtilstand «at utviklingen kan sies å være under kontroll». Dette gjør regjeringspartiene i innstillinga til en stortingsmelding der Regjeringa selv skriver at den, med henvisning til friluftslivsmeldinga, vil styrke allemannsretten med å følge opp forslagene til lovendringer. Men det er kanskje ikke så rart, for bare dager etter at meldinga om rikets miljøtilstand ble lagt fram, sier miljøvernministeren i en pressemelding at situasjonen kan sies å være under kontroll. Dette gjør han på bakgrunn av tall som viser at det har vært gitt færre dispensasjoner fra byggeforbudet siste halvår 2002 enn i første halvår. Etter mine begreper er dette et særdeles tynt grunnlag for å hevde at situasjonen er under kontroll – spesielt når det i samme pressemelding skrives at det er vanlig at det er færre dispensasjonssøknader i andre halvår. Saken er at for hvert år som går, blir en stadig større del av strandsona nedbygd, og at det i mange områder bare er de utilgjengelige stedene som nå ikke er bebygd. Å framstille det som en utvikling under kontroll og en positiv utvikling, slik miljøvernministeren gjør, er en spesiell måte å lese statistikk på. I dette spørsmålet har jeg også ofte hørt statsråden argumentere med at de fleste dispensasjoner er gitt til erstatningsbygg og mindre modifikasjoner av eksisterende bygg. Da vil jeg minne om at ifølge statsrådens egen pressemelding ble det gitt dispensasjon til nærmere 700 nybygg i 2002. Vi vet hva tallene sier når det gjelder hele perioden 1982–1999. En lovendring nå vil ikke endre dette, men poenget er at strandsona nå er så bebygd at det av den grunn er nødvendig å skjerpe lovgivinga. Vi kan ikke, etter Arbeiderpartiets mening, ha en lovgiving og en praksis der praksisen faktisk uttaler hele loven. Og da holder det ikke med prat. Det holder ikke at representanter fra regjeringspartiene hver vår og sommer er ute og sier at nå må det gjøres noe. Og hver gang må vi konstatere at når Arbeiderpartiet og SV har forslag i denne salen om å gjøre konkrete ting på dette området, blir vi nedstemt.

Arbeiderpartiet mener at mange av de forslagene som er fremmet i Dokument nr. 8:134 fra SV, er gode forslag. Vi mener også at de kan være svært hensiktsmessige. Når vi ikke ønsker å støtte dem slik de ligger i dag, er det fordi vi mener at Regjeringa gjennom å arbeide med en sak om dette, også bør vurdere om det vil være mulig å gjøre lovendringer som er enda mer treffsikre og strengere enn dem forslagsstillerne fremmer.

På bakgrunn av dette tar jeg opp forslaget som Arbeiderpartiet og SV står sammen om, og regner med at flertallet vil redegjøre nærmere for sitt syn.

Presidenten: Representanten Sylvia Brustad har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Øyvind Halleraker (H): Brustad sa noe slikt som at Arbeiderpartiet og SV slår ring om allemannsretten, mens vi andre slår ring om eiendomsretten.

Det er i beste fall et unyansert utsagn. Men det er ikke riktig. Vi andre presiserer allemannsretten som viktig for folks friluftsopplevelser, men det må være mulig å ha hyggelige friluftsopplevelser uten å benytte folks innmark. Det handler også om respekt for folks eiendom.

I fjor behandlet Stortinget friluftsmeldinga, med en bred omtale av strandsoneproblestillinger med hensyn til allemannsrett versus eiendomsrett, men også konkrete forhold knyttet til det såkalte 100-metersbeltet. Siden har Stortinget også behandlet rikets miljøtilstand, hvor også strandsoneproblematikk var tema. I begge disse sakene framstår det et klart flertall som ikke ser noen grunn til å endre på dagens lovverk knyttet til dette, ei heller på de forskrifter og retningslinjer som er gitt som grunnlag for behandling av kommunale planer.

Likevel fremmer flere SV-representanter i dette Dokument nr. 8-forslaget en rekke forslag om lovendringer og andre bestillinger til Regjeringa som de med bakgrunn i nylige runder om samme sak her i Stortinget burde vite at det ikke finnes noe flertall for – snarere tvert imot. Dette er forslag og en politisk kurs SV står alene om, og som Stortinget senere i dag med stort flertall ikke vil bifalle. Men heller ikke det forslaget som Arbeiderpartiet og SV står sammen om, hvor man ber Regjeringa komme med forslag om lovendringer i den hensikt å stramme inn dispensasjonspraksisen når det gjelder byggeforbudet i 100-metersbeltet, er det flertall for. Som i de tidligere sakene ser vi i innstillingen – kanskje tydeligere enn noen gang – at SV og Arbeiderpartiet står alene om denne politikken. Grunnen er helt enkelt den at Stortingets flertall er tilfreds med den praksis og politikk som er rådende på dette området, og man ser derfor ingen grunn til å endre på denne.

Jeg vil ikke bruke tid på å gå inn på Dokument nr. 8-forslagets ni punkter, men nøyer meg med å konstatere det faktum at i de fleste dispensasjonssaker dreier det seg om endringer på eksisterende bygninger eller små tilbygg og restaureringer. Særlig gjelder dette i pressområder langs Oslofjorden og på sørlandskysten. Flertallet ser det som positivt at folk gjennom sin eiendomsrett forval-

ter og odler sine eiendommer, som også er en viktig del av kulturlandskapet langs kysten.

Når det gjelder plan- og bygningslovens bestemmelser, er det flertallets oppfatning at kommunene forvalter disse på en god måte, hvor forstandige avveininger og skjønn er nøye foretatt før reguleringsendringer som innbefatter strandsonen, iverksettes. Så er det også slik at vettet er rimelig godt fordelt i dette landet. Ja, kanskje er det til og med slik at man lokalt vet bedre og føler et større totalansvar for sine omgivelser. Jeg tror ikke de trenger noe nærmere diktat fra oss i denne salen.

En del organisasjoner har i forbindelse med behandlingen av denne saken bedt Stortinget benytte anledningen til å klargjøre sitt syn, som det heter. Og det har vi gjort i denne innstillingen. Det skulle nå etter hvert være rimelig klart hva som er Stortingets oppfatning om denne saken. De politiske skillelinjer er tydelige og begrunnet, og flertallet ligger fast.

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg skal være ganske kort, for dette er et tema som har vært mye debattert her i salen, og også i media. Der har vi registrert, i likhet med saksordføreren, at det har vært sagt mye forskjellig fra mange partier og fra enkeltrepresentanter. Det har vi fra Fremskrittspartiet påpekt i denne salen tidligere, under andre debatter.

Nå er jeg helt enig med forrige taler i at vettet er godt fordelt rundt omkring i landet. Vi har mange ganger fremmet forslag om at lokaldemokratiet bør kunne styre mer selv, for det er en ganske stor forskjell fra Indre Oslofjord til eksempelvis Finnmarkskysten.

Det at SV fremmer et forslag som er et angrep på den private eiendomsretten, er ikke noe nytt. Og at det får delvis støtte fra Arbeiderpartiet, er heller ikke noe nytt. Jeg er glad for at det er et flertall som avviser dette forslaget. Men jeg skulle ønske man kunne gå noe lenger og sørge for at de som har eiendommer, får større muligheter til å disponere dem etter eget ønske.

Så vil jeg bare vise til våre merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av friluftsmeldingen, meldingen om rikets miljøtilstand og budsjettet. Der har vi fremmet en rekke forslag som har blitt stemt ned.

Til slutt: Jeg er glad for at forslaget fra SV blir avvist.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg tek opp SVs forslag, og så får ein vurdere i løpet av dagen om ein vil gjera det om til oversendingsforslag, slik representanten Brustad var inne på.

Elles må eg seia meg heilt enig i det meste av det Arbeidarpartiet i denne saka seier når det gjeld styrking av allemannsretten. Her er SV på line. Eg skulle berre ønskja det kunne vera sånn i nokre andre saker òg, som i energi- og oljeboringspolitikken. Men i denne saka ser det bra ut.

Eg skal ikkje bruka lang tid på å beskriva situasjonen, men eg må gripa fatt i eit par ting. Det eine er dette med at vettet er godt fordelt. Det er sjølvsagt SV òg enig i. Nettopp derfor er det sånn at eit utall av organisasjonar og friluftsråd frå heile landet, der alle partia er represen-

terte, ønskjer ei utvikling i tråd med det me i SV foreslår. Dei som ikkje ønskjer det, er tydelegvis dei som er stortingsrepresentantar frå dei same landsdelane. Men faktisk ber organisasjonar frå heile landet oss om å ha ei anna line enn vi har i dag. Friluftsråd, FRIFO, Norges Jeger- og Fiskerforbund – alle desse organisasjonane ønskjer ei utvikling i tråd med det SV foreslår. Jo, vettet er godt fordelt.

Heile komiteen meiner at allemannsretten er den viktigaste berebelken for at alle skal kunna utøva eit aktivt friluftsliv og ha tilgang til rekreasjonsområde. Derfor blir det veldig rart når ein ikkje følgjer opp dette i praksis, men gjer som Brustad seier at Regjeringa gjer, prioriterer eigedomsretten framfor allemannsretten. Ein ønskjer altså ikkje å følgja opp sin eigen politikk, som går på at ein må tilretteleggja for friluftsliv. Det er feil å seia at ein gjer det. Ein kan òg gå til budsjetta og sjå at dette ikkje er prioritert. Rett nok klarte Arbeidarpartiet gjennom forliket å pressa på nokre millionar til friluftslivet, men det er peanuts i forhold til det friluftsråd og friluftsansjonar sjølve krev. Der er det òg medlemmer frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og andre parti som kjem med innspel til kva som trengst.

SV har i forhold til denne problematikken prioritert om lag 100 mill. kr knytt til friluftslivet – til frivillige organisasjonar, til skjergardsparkar, til friluftsområde, til natur- og informasjonssentra – det som ein faktisk har behov for rundt omkring i landet. Men me får altså ikkje noka støtte utover i ord frå dei andre partia her i huset.

Dersom allemannsretten er den viktigaste berebelken, må ein visa det òg i sine budsjett og når ein har ein sånn sjanse som dette til nettopp å fatta vedtak som vil føra til at allemannsretten vil bli styrkt, og der ein får folk ut i naturen, der ein får folk til å bruka naturen, som jo er så viktig for alle, som det blei sagt. Her er det altså ikkje samsvar mellom ord og handling hos eit fleirtal i komiteen, og det beklagar eg.

Som sagt: SV tek opp forslaga i Dokument nr. 8:134. Eg konstaterer gjerne at SV stort sett faktisk har alle dei organisasjonane som driv med dette utanfor huset, med seg, at vettet er godt fordelt, og at SV sannsynlegvis representerer det betre enn andre.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp det forslaget han refererte til.

Bror Yngve Rahm (KrF) (komiteens leder): Debatten om strandsonen dukker opp med jevne mellomrom både i Stortinget og i mediene. Det er tydelig at det er mange som er opptatt av at strandsonen skal kunne benyttes av flest mulig mennesker til ulike formål, og at ingen aktiviteter fra enkeltgrupper hindrer andre i å benytte kystperlene våre. Allmennhetens rett og adgang til disse områdene er en klar målsetting også for regjeringspartiene, og gjennom den forvaltningstenkning vi har omkring dette, mener vi at det er lagt til rette for det.

Imidlertid har det, som mange har påpekt i tidligere debatter og også i denne, de siste årene vært en betydelig byggeaktivitet innenfor det mye omtalte 100-metersbel-

tet, som det i utgangspunktet ikke skal bygges innenfor. Men vi opplever likevel at det fra en del kommuners side dispenseres fra dette byggeforbudet i kanskje for stor grad, i alle fall har det vært slik fram til 2002.

Dette er et konflikttema. Det viser ikke minst det sterke engasjementet som utløses hver gang Stortinget debatterer saken, eller at mediene hver eneste sommer presenterer statistikker som skal vise eller underbygge at strandsonen som attraktivt område for folk flest er i fare. Statistikkene er imidlertid svært ofte lite utfyllende og kan derfor bidra til et noe unyansert bilde av hva som er den faktiske situasjonen. Bygging i strandsonen er ikke nødvendigvis ensbetydende med at nye store bygg oppføres, og at stadig nye arealer båndlegges av et fåtall på bekostning av et flertall. Mindre justeringer og oppussingsprosjekter presenteres ofte på lik linje med større byggeprosjekter.

Komiteen drøfter dette spørsmålet ganske regelmessig og i ulike sammenhenger. Både friluftsmeldingen, stortingsmeldingen om Rikets miljøtilstand og budsjetter er alle saker hvor strandsoneproblematikken trekkes inn. I dag er det på bakgrunn av et Dokument nr. 8-forslag, som jeg for øvrig mener er uegnet som grunnlag for større grep på de fleste politikkområder, og særlig i forhold til eventuelle lovendringer.

Kristelig Folkeparti er i likhet med de andre partiene opptatt av å sikre allmennhetens rett til strandsonen. I forbindelse med behandlingen av friluftsmeldingen påpekte vi derfor at situasjonen var bekymringsfull, og at det var nødvendig å følge utviklingen nøye. Miljøvernministeren på sin side uttrykte at han ville ha høy oppmerksomhet på dette spørsmålet, og eventuelt se på mulige andre virkemidler dersom det viser seg at intensjonen i lovverket og dispensasjonspraksis ikke i tilstrekkelig grad blir fulgt opp fra kommunenes side. Dette er noe som miljøvernministeren følger opp på ulike måter. Han har påpekt overfor kommunene at loven skal følges, og at den dispensasjonsretten man har, forvaltes i tråd med intensjonen i lovverket, også når det gjelder allmennhetens rettigheter. Likevel følger Regjeringen opp dette også i budsjettssammenheng, ved at man øker midlene til statlige oppkjøp av kystområder som kan være spesielt attraktive som friluft- og rekreasjonsområder.

Det er grunn til å påpeke at når enkelte representanter henviser til hva man tidligere har sagt eller ikke sagt i denne debatten, tar man ikke høyde for at tingenes tilstand av og til er i endring. En vinter varer ikke evig. Det kommer som regel en vår og en sommer etterpå. Men enkelte partier i denne salen vil åpenbart strø veiene like mye om sommeren som om vinteren.

Situasjonen er nemlig den at i løpet av siste halvår 2002 skjedde det en betydelig endring når det gjelder dispensasjonspraksisen i kommunene, hvor dette ansvaret ligger. Og vi har tallmateriale som kan underbygge at kommunene nå i større grad følger den dispensasjonspraksis som vi ønsker at man skal ha også i forhold til sentrale føringer. Vi har også grunn til å tro at den utviklingen som jeg anser som positiv i siste halvdel av 2002, er blitt videreført i 2003, og at det derfor ikke nå skulle

være grunnlag for nye store grep i tråd med det Dokument nr. 8-forslaget som foreligger.

La meg avslutningsvis få si i forhold til det Sylvia Brustad var inne på i sitt innlegg, at det ikke er riktig at regjeringspartiene kun er opptatt av grunneierinteresser, mens Arbeiderpartiet kun er opptatt av allmennhetens rettigheter. Kristelig Folkeparti og de andre regjeringspartiene er opptatt av å ha to tanker i hodet samtidig i denne saken. Vi ønsker en balansert tilnærming til dette spørsmålet om strandsonen, hvor et hovedmål må være å dempe konfliktnivået mellom de ulike interessegrupperingene i denne saken. Det ivaretas etter min oppfatning best gjennom den politikken som Regjeringen nå fører.

Inger S. Enger (Sp): Det er et bredt flertall som står sammen om hovedbegrunnelsen for at denne saken ikke skal behandles om igjen. For meg føles dette som en omkamp etter en sak vi behandla for ganske kort tid siden. Jeg kan rett og slett ikke se at det er nødvendig med noen ny gjennomgang av friluftsløven nå. Et flertall sa den gang bl.a. – og jeg siterer fra en flertallsmerknad som jeg synes komprimerer hele temaet:

«Allmennheten har et ansvar for å ferdes på en hensynsfull måte – både overfor miljøet og overfor grunneiere og rettighetshavere. Grunneieren har på sin side et ansvar for at det ikke legges hindringer i veien for den frie ferdsel. Både grunneiere og allmennheten har felles ansvar for å motvirke konflikter. Konflikter bør løses lokalt i samsvar med nasjonale lover og forskrifter, og lokale tilpasninger.»

Her er både allemannsretten og grunneiersiden godt ivaretatt. Det er heldigvis slik at allemannsretten står sterkt både i lovgivinga og i folks bevissthet. Det er viktig at allemannsretten ligger fast og ikke svekkes. Ut fra mitt kjennskap til dette temaet fungerer den nødvendige avveiningen mellom privat eiendomsrett for grunneierne og innarbeida allemannsrett stort sett svært bra. Her har vi et ansvar enten som brukere eller som grunneiere. Den som ønsker det, vil alltid kunne leite fram eksempler å sette fingeren på, men dette hører med til sjeldenhetene. Jeg mener det er viktig å hegne om allemannsretten, som kanskje sier noe positivt om oss nordmenn, for en rettighet av denne typen er ikke helt vanlig i europeisk lovverk.

Det er viktig å understreke de store lokale variasjonene i landet vårt når det gjelder press på utbygging av eiendommer. Det er forskjell på områdene rundt Oslofjorden og andre deler av landet. Mens noen er bekymra for at det skal bli for mye utbygging, vil andre juble over litt mer bebyggelse. Derfor er det viktig at vi ikke har sjablongregler for hele landet. Det skal tas lokale hensyn.

Jeg mener derfor det er riktig at det finnes områder som er underlagt strammere regelverk. Det er slik at Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold og Telemark er underlagt rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst- og sjøområder i oslofjordregionen. Videre blir det arbeida med å lage rikspolitiske retningslinjer for Agderkysten. Og i Rogaland og Hordaland har en valgt å håndtere strandsonen gjennom spesielle kystsoneplaner. I dette

inngår at allmennheten skal sikres tilgang til kyststrípen. Det er i disse områdene i landet det er størst press på bruken av strandsonen. Her er det altså tatt i bruk spesielle retningslinjer, og det går sjølsagt til enhver tid an å endre dem.

Det er også grunn til å legge seg på sinne at det er kommunene som har ansvaret for arealplanlegginga, og da selvfølgelig regulering av arealer til hyttebygging. Det er nevnt mye om at vettet er så godt fordelt, og det er det absolutt grunn til å merke seg. Det ville være ganske alvorlig i forhold til lokalt sjølstyre om Stortinget skulle gå inn og overprøve det på enda et område. Det er et viktig prinsipp for det lokale sjølstyret at beslutninger må fattes nærmest dem det angår.

Det er et generelt byggeforbud i 100-meterssonen, og med dagens rikspolitiske retningslinjer har vi regler nok. Innenfor dette regelverket har kommunene frihet til å vurdere forholdet mellom hyttebygging og vern av friluftsområder.

På en del steder, i hvert fall på Vestlandet, er en avhengig av å bruke 100-metersbeltet for å få til noe aktivitet. Det er flere steder ikke mer enn 100 m mellom fjell og vann.

Til slutt vil jeg understreke at Senterpartiet er svært positive til å sikre naturområder for friluftsliv i et samarbeid mellom myndigheter, organisasjoner og rettighetshavere. Egnede arealer som blir frigjort etter omlegginger i Forsvaret og fyrvesenet, bør sjølsagt legges ut til friområder til glede og bruk for oss alle.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Rolf Terje Klungland (A): Arbeiderpartiet mener at regjeringspartiene velger eiendomsrett framfor allemannsrett når vi diskuterer strandsonen. Høyres talsmann, Øyvind Halleraker, er tydeligvis indignert over at vi igjen setter fingeren på noe som viser regjeringspartienes vilje til å velge kapitalmakt framfor allemannsrett. Han sa at vi presiserer vår mening i innstillingen som ligger her i dag. Leder av komiteen, Bror Yngve Rahm, sa at Regjeringens politikk er det beste i forhold til strandsonen.

Vi har bare det siste året sett at i Vestfold gjøres næringsbygg om til leiligheter, og så leies de ut noen måneder i året. Dermed unngår de loven om å bygge i strandsonen og uthuler på den måten loven. Vi har sett at i Kristiansand søkes det om å bygge sjøboder som næringsvirksomhet, så innreder man dem til hytter og unngår loven gjennom det. I Stavanger i sommer så vi faktisk en som leide sikkerhetsvakter for at unger ikke skulle få lov til å bade i elva som han skulle fiske i. I Mandal traff jeg på en herremann som i 30 år hadde søkt om å få bygge hytte. Nå hadde han fått lov. Han sa at det hadde tatt sin tid, men han fikk det jo som han ville, han ventet bare på det rette flertallet i kommunestyret.

I miljøpolitikken skryter regjeringspartiene og miljøvernministeren mye av at de verner store områder. Det vi gjør i forhold til å bygge ut strandsonen vår, er at vi øde-

legger strandsonen for allmennheten i all framtid. Det synes jeg er et miljøpolitisk poeng som bør komme opp i denne debatten.

Denne debatten har vist at både Regjeringen og Framskrittspartiet igjen har demonstrert at de velger kapital og eiendomsrett framfor allemannsretten og friluftsliv.

Per Ove Width (FrP): I og med at jeg kommer fra en typisk hyttekommune, en kystkommune som heter Tjøme, synes jeg at jeg er berettiget til å si noen få ord. Jeg håper presidenten er enig i det. For dem som ikke vet det – men jeg tror de fleste vet det – ligger Tjøme ca. ti mil herfra, mot sør, og det tar halvannen til to timer å kjøre dit med bil.

Øykommunen har 4 500–5 000 fastboende. På sommertid dobles antallet, det vil si at det da er 40 000–45 000 mennesker der. Jeg vil påstå at for dem som bor på Tjøme, merkes det omtrent ikke – bortsett fra når en skal gå i butikken, da møter en dem, men da gjør vi som bor der og er vant til det, det på en annen måte.

Dette er altså en typisk ferie- og fritidskommune. Jeg har aldri merket at det er noe problem med hensyn til strandsonen på Tjøme. Ta en båttur rundt Tjøme – en vil se og merke at en kan gå i land nesten hvor som helst. Det er altså ikke nedbygd, det er en ren og skjær overdrivelse.

Jeg vil avslutte med å si som miljøvernlederen på Tjøme, at det at strandsonen gror igjen, er et større problem enn hyttebyggingen. Det tror jeg illustrerer ganske godt det hysteriet og den overdrivelsen som er rundt hyttebygging og nedbygging av strandsonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1395)

S a k n r . 2

Innstilling fra sosialkomiteen om inntektssystem for spesialisthelsetjenesten (Innst. S. nr. 82 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 5 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter for Kristelig Folkeparti og 5 minutter for hver av de øvrige partiene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Asmund Kristoffersen (A) (ordfører for saken): Våre regionale helseforetak og helseforetak har ansvar for å disponere årlige bevilgninger som raskt nærmer seg 60 milliarder kr. Disse pengene skal brukes slik at hele vår befolkning får et likeverdig helsetilbud basert

på vår helselovgivning og retningslinjer for prioritering av pasienter.

St.meld. nr. 5 for 2003-2004 gir føringer for videreutviklingen av et solidarisk og effektivt helsevesen. Sosialkomiteen er enig om viktige hovedlinjer på de fleste områder. Jeg regner med at de som har avvikende syn på enkeltområder, begrunner sine standpunkt.

Det grunnleggende er at inntektssystemet understøtter det ansvar som de regionale helseforetak er tildelt, noe som bl.a. får som konsekvens at de regionale helseforetak er mottaker av statens bevilgninger og så med en stor grad av frihet har ansvar for disponeringen.

Det legges opp til et system som støtter opp om fritt sykehusvalg med informasjon om ventetider, stimulans til effektiv behandling, forskning og bruk av aktivitetsbaserte tilskudd til dem som utfører pasientbehandling. Private helsetjenester er et supplement til offentlige helsetjenester og skal ha forutsigbare økonomiske ordninger når de regionale helseforetakene har inngått avtale med dem.

Komiteen er stort sett enig i de aller viktigste prinsipper i meldingen. Jeg nevner hovedinntektsmodellen for de regionale helseforetak med innsattsstyrt finansiering som et bærende element. Vi er riktignok uenige om den prosentvise fordeling mellom basisbevilgning og innsattsstyrt andel.

Videre sier et stort flertall at helseforetakene skal ha kapasitet og kompetanse til i all hovedsak å dekke behovet for spesialisthelsetjenester i hele landet og med ansvar for det regionale helsetilbudet i sin region. Flertallet er enig i at forskningen skal finansieres med bakgrunn i en modell der man har en viss prosentandel som et basisbeløp og resten betinget av forskningsresultater, men vi har litt ulikt syn på prosentfordelingen mellom disse to elementene. Vi er enig i takst for pasientopplæring, bedre samhandling mellom den kommunale helsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, at fødestuene blir en organisatorisk del av fødetilbudet som regionale helseforetak har ansvaret for, og å få til desentralisert behandling og innsattsstyrt finansiering av nærmere angitte områder som f.eks. dialysebehandling og cellegiftbehandling.

Vi har noe ulikt syn på styring av de høyspesialiserte tjenestene. Vi slår fast prinsippet om at behandlingsreise- ne fortsatt skal være statens direkte ansvar og ikke regionale helseforetaks ansvar.

Vi har merket oss departementets forslag til fordelingskriterier for tilførsel av midler til dekning av avskrivninger på bygg og anlegg og fordeling av øvrig basisbevilgning. En samlet komitee sier på side 17 i innstillingen:

«Komiteen mener i likhet med departementet at nye kostnadsnøkler med virkning allerede fra 2004 vil kunne få uønskede virkninger for tjenestetilbudet. Komiteen vil her vektlegge de betydelige omstillingskrav som allerede ligger på RHF utenom dette ovennevnte forholdet. Komiteen er derfor enig i at omlegging starter fra 2005 med innfasing over fem år tilsvarende det som brukes i inntektssystemet for kommunesektoren.»

Men mange i komiteen, meg selv inkludert, er i likhet med departementet opptatt av at grunnlaget for nye kriterier og dermed omfordelingen mellom regionene springer ut av at det i dag er en skjevfordeling mellom regionene som må rettes opp. Departementet godtgjør at Helse Vest og Helse Midt-Norge kommer ugunstig ut med dagens fordelingsnøkkel.

Selv om komiteen samlet har sluttet seg til fem års overgangsperiode, så mener jeg at departementet hele tiden må vurdere om de regioner som får for liten del av de samlede bevilgninger, må tilføres noe mer midler nderveis for at ikke helsetilbudet til befolkningen skal bli dårligere enn i andre regioner.

For meg er det viktig å understreke at Arbeiderpartiet vil ta endelig stilling til nye fordelingskriterier i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2005.

Når det så gjelder ISF-systemet, har hele komiteen gått inn for å videreutvikle dagens blandingsmodell med en innsattsbasert del og en basisdel, men det er uenighet om fordelingen mellom disse to.

Et flertall understreker imidlertid at det er uheldig at enhetsprisen justeres med tilbakevirkende kraft, og mener at det må arbeides videre med systemet slik at helseforetakene får større økonomisk forutsigbarhet.

Som saksordfører er jeg godt tilfreds med at vi gjennom denne meldingen og Stortingets behandling gjennom bred enighet på viktige områder har trukket opp viktige linjer i utviklingen av norsk helsevesen.

Bent Høie (H): Det er et omfattende arbeid som ligger i forkant av denne stortingsmeldingen om finansieringen av spesialisthelsetjenesten. Hagen-utvalgets innstilling ble lagt fram for nesten et år siden, og temaet har siden vært gjenstand for en omfattende debatt.

Det er en god regel for politisk arbeid at en ikke skal endre det som fungerer. Dagens finansieringssystem fungerer, men det er åpenbart behov for justeringer. Høyre er derfor fornøyd med at Regjeringen får gjennomslag for å ta utgangspunkt i dagens blandingsmodell, men retter opp en del uheldige forhold.

Noen av forholdene i meldingen er foreslått gjennomført allerede fra og med statsbudsjettåret 2004. Disse forholdene ble diskutert i forbindelse med budsjettet, og jeg vil derfor ikke komme inn på disse temaene i dag.

Etter at staten overtok sørge for-ansvaret og eierskapet for spesialisthelsetjenesten er det blitt behov for å gjøre endringer i finansieringssystemet, både for å få et mer enhetlig system og for å få en mer rettferdig fordeling av ressursene.

Det er også et annet viktig forhold som har endret seg de siste årene. Regjeringen har lagt til rette for at den private delen av helsevesenet, som har vokst, er blitt en del av det offentliges tilbud til alle. Finansieringssystemet må tilpasses dette og være mer nøytralt i forhold til hvem som utøver tjenesten. Andre forhold som har endret seg, er nasjonale ventelister, fritt sykehusvalg og sterkere pasientrettigheter.

DRG-systemet brukes nå som utgangspunkt for finansiering i svært mange land. Det er et internasjonalt

(Høie)

system, hvor Norge er med i et internasjonalt samarbeid. Dette er grunnlaget for å ha en andel av innsatsstyrt finansiering. DRG-systemet skal være prioriteringsnøytralt og er avhengig av en jevnlig oppdatering. Det er imidlertid viktig å ha med seg at systemet ikke er ment å ta høyde for individuelle forskjeller, men å være et system som i sum gir et realistisk bilde av diagnosenes økonomiske belastning for foretakene.

Jeg skal ikke gå inn på alle nyansene som har vært i debatten om dette systemet, det er det ikke tid til. Det er likevel viktig å trekke fram at Regjeringen legger opp til at denne finansieringsformen skal utvides til også å omfatte bl.a. psykiatri. Dette er i samsvar med Sem-erklæringen.

Et enhetlig finansieringssystem er avgjørende for at de private spesialistene, sykehusene, laboratoriene, røntgeninstituttene og opptreningsinstitusjonene skal bli en del av det offentlig finansierte tilbudet til alle. Dette gir oss to hovedutfordringer:

1. De regionale helseforetakene må være bevisst på sin rolle som bestiller. I en situasjon der de også er eiere av i alt vesentlig grad de fleste utførerinstitusjonene, er dette en krevende oppgave. Vi vil følge nøye med på at de gir de private samarbeidspartnerne rimelige og levelige vilkår. Den private delen av vårt helsevesen er fortsatt liten og ganske marginal. Det er imidlertid et helt nødvendig korrektiv og supplement til det offentlige. De regionale helseforetakene må erkjenne at den konkurransen som de private institusjonene gir deres egne avdelinger og institusjoner, er viktig for at de skal kunne oppfylle reformens intensjoner. Mister vi dette korrektivet, er jeg redd vi også mister et viktig redskap for å oppnå bedret service og kostnadseffektivitet.
2. Det vil være krevende for de private å forholde seg til de regionale helseforetakene. Det vil innebære andre og sterkere faglige og økonomiske krav. Men det finnes ingen vei utenom. Særordninger for private, f.eks. finansiert over folketrygden, vil ikke være bærekraftige over tid.

Jeg er glad for at meldingen legger opp til at en nå starter arbeidet med å omfordele ressurser mellom foretakene basert på mer objektive kriterier. Et vesentlig mål med reformen var likeverdig behandlingstilbud for alle, uavhengig av bosted, sosial status og betalingssevne. Det er en forsiktig omfordeling som foreslås, både med hensyn til tid og andel. Dette er nødvendig for å sikre at omfordelingen foregår forsvarlig for alle parter. Det ville også vært feil hvis omfordelingen hadde vært så radikal at den hadde ført til mindre effektive tjenester i enkelte deler av landet og rasert tilbudet i andre deler.

Omfordeling basert på ny basisbevilgning vil en komme tilbake til i forbindelse med statsbudsjettet for 2005.

Harald T. Nesvik (FrP): St.meld. nr. 5 omhandler flere forslag til endringer, og da særlig innen finansieringen av spesialisthelsetjenesten. Det som imidlertid er et faktum, er at hoveddelen av den debatten som foregår, er blitt knyttet opp mot at Regjeringen endrer den innsats-

styrte delen av finansieringen av spesialisthelsetjenesten fra å være 60 pst. i dag til å utgjøre 40 pst. i framtiden.

Helsereformene som er innført de senere år, har fungert. Dette gjelder ikke bare den statlige overtakelsen av spesialisthelsetjenesten, som vi har behandlet tidligere, men også ikke minst innføringen av et innsatsstyrt finansieringssystem i helsevesenet. Dette har medført at stadig flere pasienter faktisk får den behandlingen de både har behov for og krav på.

Det er skuffende at flertallet nå har bestemt seg for å endre den innsatsstyrte finansieringsdelen, under dekke av at dagens modell har medført visse vridningseffekter. I media har det bl.a. framkommet at prisingen av f.eks. snorkeutredning har vært for høy. Så lenge dette er tilfellet, er det riktig at man endrer prissettingen for denne tjenesten istedenfor å endre hele systemet, som faktisk har medført at omfanget av pasientbehandlingen har økt betydelig.

Det er naturlig at en med jevne mellomrom gjennomgår den DRG-vektingen som en benytter for de enkelte behandlingsformer, bl.a. grunnet nye behandlingsmetoder, nye medisiner etc.

Fremskrittspartiet går som det eneste partiet imot å redusere den innsatsbaserte delen av finansieringen av spesialisthelsetjenesten. Det er grunn til å frykte at en som en følge av Regjeringens forslag til endringer som nå blir vedtatt, eller som allerede er vedtatt, vil kunne oppleve at køene i helsevesenet nok en gang vil øke, eller at en ikke klarer å få redusert tilstrekkelig de køene som allerede eksisterer.

Det foreslås i meldingen at når det gjelder trygderefusjon, skal denne fortsatt utbetales direkte til de private avtalespesialistene og psykologene. Dette støttes av Fremskrittspartiet. Det er også viktig at trygderefusjon til de private laboratorie- og røntgenvirksomheter utbetales direkte til disse. Det som imidlertid får flertall i dag, er at dette kun skal gjelde dem som har avtaler med de regionale helseforetakene, og ikke alle.

Fremskrittspartiets hovedmålsetting er at pengene skal følge den enkelte pasient, slik at det er pasientens valg som skal utløse refusjonen, og ikke hvorvidt en har avtale med et regionalt helseforetak eller ikke. Det må etter Fremskrittspartiets mening være tilstrekkelig at disse institusjonene og helsetilbyderne er godkjent av myndighetene.

Vi har den senere tid sett flere tilfeller som undertegnede og Fremskrittspartiet frykter vil gå utover pasientbehandlingen – i hvert fall føre til et dårligere tilbud. Vi tror at ved å redusere den innsatsstyrte delen av finansieringen, som tidligere nevnt, vil køene kunne øke eller pasientbehandlingen i hvert fall flate ut eller reduseres. I tillegg frykter undertegnede at det som Stortinget tidligere har gjort, ved å overføre syketransporten og den biten til helseforetakene, vil være med og ødelegge en del av det som har vært bygd opp den senere tid.

Til slutt tar jeg opp Fremskrittspartiets forslag, som er tatt inn i innstillingen.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp de forslagene han refererte til.

Olav Gunnar Ballo (SV): De samlede kostnadene til spesialisthelsetjenesten var i 2003 på 56,8 milliarder kr. I tillegg kommer syketransport i de samme tjenestene på 1,7 milliarder kr. Det er et ufattelig høyt tall. Til sammenlikning er hele kulturbudsjettet for 2004 på 4,5 milliarder kr – eller en tolvtedel av det Norge har i utgifter til sin spesialisthelsetjeneste. Det er ikke dermed sagt at disse utgiftene ikke er rimelige, eller at man ikke bør ha dem, men det understreker viktigheten av at ressursene brukes på en riktig måte til beste for hele befolkningen.

SV tror at det er riktig å redusere den innsatsbaserte andelen av finansieringen av spesialisthelsetjenesten fra 60 pst. til 40 pst. Vi har i mange år tatt til orde for at den innsatsbaserte delen skal utgjøre en lavere andel, fordi vi tror at det har ført til en gal ressursbruk. Det har jo også vist seg at en rekke private virksomheter har kunnet tilby tjenester bare for 60 pst.-andelen, noe som synliggjør at en del av de godtgjørelsene som har vært utbetalt, sannsynligvis har ligget for høyt.

Vi er skeptiske til at man skal implementere den innsatsbaserte modellen også innenfor psykiatrien, uten at man har utredet ulike modeller. En vesentlig årsak til at SV i dag går imot at man skal gjennomføre det, er at vi ser at ISF-systemet har hatt vridningseffekter som går på at de tyngste tilstandene, de som krever lengst behandling og som det er vanskeligst å diagnostisere og behandle, er de som underprioriteres i et slikt system. Innslaget av den typen plager som er kompliserte, langvarige og vanskelig å behandle, er naturligvis større innenfor psykiatrien enn innenfor mange andre fagområder. Vi er dermed redd for at nettopp de som har det største behovet, kan bli skadelidende med en slik modell dersom man ikke grundigere undersøker alternativer, og da med spesiell vekt på å ta vare på de brukerne, de pasientene, som har de største behovene.

SV har i flere år tatt til orde for at reisekostnadene bør innlemmes i helseforetakene, og fikk gjennomslag for det i fjor gjennom et flertall med regjeringspartiene. Dette vil bli innført fra 1. januar 2004, og det er vi glad for. Vi tror at én konsekvens av dette vil være at man vrir tenkningen fra det å satse på at flere pasienter må reise langt for å få behandling, til at man i stedet gjør spesialisthelsetjenesten tilgjengelig flere steder lokalt for befolkningen. Det er etter vårt syn en helt riktig utvikling.

Samtidig ser vi at utgiftene på en del områder har økt betraktelig de senere årene, mer enn det som kan synes rimelig. Eksempelvis har det vært betydelige økninger både til laboratorietjenester og til røntgentjenester, uten at det finnes noen rimelig grunn til at slike kostnadsøkninger skal skje.

SV går inn for at både når det gjelder private laboratorier og røntgeninstitutter, og også avtalespesialister og psykologer, bør all refusjon skje til helseforetakene, som så gjennom avtaler forestår utbetaling til de private virksomhetene.

SV ønsker ingen sidestilling av offentlige og private sykehus og sykehusavdelinger. Vi ønsker at all refusjon som skal skje til privat virksomhet, skal skje gjennom av-

taler med det enkelte helseforetak, og at selve godkjenningen av sykehusene og sykehusavdelingene skal skje i Stortinget gjennom vedtak av nasjonale helseplaner.

Vi er glad for at Regjeringen har vektlagt å se på finansieringsmodeller for fødestue og for virksomheter ved sykestue eller på annen måte der man har desentraliserte aktiviteter, og at helseforetakene nå skal inngå avtaler med fødestuen for finansiering. Vi ser at man nå vil få på plass en finansieringsmodell både for dialyse og cellegiftbehandling, men SV mener at man må utvikle modellen videre til å gjelde også andre virksomheter knyttet til sykestuemodellen, slik at mer av virksomheten kan foregå utenfor sykehus.

SV er opptatt av at det forebyggende helsearbeidet også må kunne skje i regi av spesialisthelsetjenesten, og være miljørettet og ikke nødvendigvis individbasert, og her ønsker vi å videreutvikle finansieringsmodeller som gjør det enklere for sykehusene å ta vare på og videreutvikle det forebyggende helsearbeidet i regi av spesialisthelsetjenesten.

Til slutt tar jeg opp de forslagene som vi har i innstillingen.

Presidenten: Representanten Olav Gunnar Ballo har tatt opp de forslagene han refererte til.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Saksordføreren hadde en grei gjennomgang, som jeg i all hovedsak støtter. Dette er en oppfølging av ansvarsreformen og bygger på en offentlig utredning ledet av professor Terje P. Hagen.

For Kristelig Folkeparti er det viktig å understreke den sentrale rollen som de regionale helseforetakene har. De skal sørge for spesialisthelsetjeneste til befolkningen i sin region. Vi støtter forslaget om at de regionale helseforetakene får et større finansieringsansvar enn de har i dag. Derfor synes vi det er riktig med en endring i basisbevilgningen, med en økning fra 40 pst. til 60 pst., mot en tilsvarende reduksjon i ISF-satsene fra 60 pst. til 40 pst. Dette gir de regionale helseforetakene større frihet. For Kristelig Folkeparti er det viktig at dette gir mulighet for å prioritere f.eks. psykiatri, som i dag ikke omfattes av ISF-ordningen.

De regionale helseforetakene vil også stå friere til å bestemme hvilken oppgjørsordning og hvilke kontrakter de ønsker overfor egne foretak eller private institusjoner som de har avtale med. Det kan bety at en gir en 100 pst. ISF-sats for å få bort ventetiden for én bestemt lidelse. En kan skjerme eller styrke grupper av pasienter som i dag faller utenfor de innsatsbaserte ordningene.

Kristelig Folkeparti støtter at poliklinikktilskuddet som inntil nå er utbetalt til hvert enkelt sykehus, fra 2004 utbetales til de regionale helseforetak.

En videreføring av dagens blandingsmodell vil etter Kristelig Folkepartis syn best ivareta de overordnede mål i norsk helsepolitikk. Dette inntektssystemet vil balansere hensyn som nærhet, likhet, kvalitet og likeverdig behandlingstilbud for alle, uavhengig av bosted og økonomi.

Pasientene har i høst fått lovfestet rett til fritt sykehusvalg. De har også fått en lovfestet rett til behandling innen individuelle frister fastsatt på medisinsk grunnlag. Dagens finansieringsmodell understøtter disse rettighetene.

For pasientene er det viktig med en helhetlig behandlingsskjede. Kristelig Folkeparti synes det er positivt at et utvalg skal vurdere og forbedre samhandlingen mellom første- og andrelinjetjenesten.

Private sykehus, institusjoner, laboratorier og røntgenavdelinger er viktige supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten. Kristelig Folkeparti vil understreke at offentlige og private spesialisthelsetjenester må gis like konkurransevilkår. Fastlegen må kunne henvise både til offentlige og private sykehus som har avtale med regionale helseforetak.

Kristelig Folkeparti ser fram til at en utvikler klassifiseringssystemene på flere nye områder innen spesialisthelsetjenesten. For oss er det viktig å prioritere psykiatri særlig høyt – i tillegg til rusmiddelomsorg, rehabilitering og habilitering. Dette er oppgaver som har vært forsømt i lang tid.

Flertallet viser til at Analysesenteret Lovisenberg AS har påvist at korte sykehusopphold ser ut til å være overfinansiert. Kristelig Folkeparti er bekymret for at dette motsvares av underfinansiering av langvarige opphold. Det vil gå ut over kronikere og pasienter med sammensatte lidelser. Vi støtter også forslaget om at trygderefusjonene fortsatt utbetales direkte til private spesialister, leger og psykologer. Samtidig ser vi behov for at de private spesialistene i større grad behandler pasienter fra de offentlige ventelistene, og at de deltar mer i undervisning og forskning.

Under høringene var det stor enighet om at forskningsmidler skal utdeles av et samarbeidsorgan som skal opprettes mellom regionale helseforetak og universiteter og høyskoler. Det fordeles med 40 pst. vekt på likt beløp pr. region og 60 pst. vekt på forskningsresultater, som f.eks. publiserte artikler og doktorgrader. Skal vi være et ledende land innen helsefagene, er det viktig at en stimulerer til forskning. Det kommer pasientene til gode.

Til slutt vil jeg bare si at det er viktig at en følger med i hvordan et nytt takstsystem virker, slik at en alltid kan ha pasientene i sentrum.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Ola D. Gløtvold (Sp): Dette er en stor og omfattende sak, med store konsekvenser for helsebehandlingen i Norge. Slik sett kunne man nok ha ønsket seg noe mer tid på behandlingen. Det har vært en hektisk tid nå før jul, og det hadde vært ønskelig kanskje at vi kunne ha brukt litt mer tid på den i komiteen.

Totalt disponerer helseforetakene ca. 60 milliarder kr i dag til helsebehandling. Det er et stort beløp. Vi mener at Stortinget skal vedta den overordnede strukturen for spesialisthelsetjenesten og dermed også driftsrammene

for helseforetakene. Så skal helseforetakene disponere disse økonomiske midlene ved å sette de politisk fattede beslutninger ut i livet og ha en helhetlig ansvarsrolle i spesialisthelsetjenesten.

Senterpartiet var sammen med Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti imot lov om helseforetak slik den ble utformet. Vi har ment at den overordnede helsepolitikken må bestemmes i dette hus. Derfor har vi også fremmet forslag så sent som i budsjettbehandlingen for noen dager siden om at vi bør ha en nasjonal helseplan som rulleres jevnlig, og som skisserer den store og samordnede strukturen. Dette får vi dessverre ikke noe flertall for i Stortinget. Det er derfor viktig at man bruker den økonomiske politikken på en riktig måte. Vi mener at helseforetakene skal tilføres også de midlene som i dag går til avtalespesialister og psykologer og til private laboratorier og røntgeninstitutt. På den måten vil man få den gode synergieffekten som ligger i at helseforetakene har ansvaret. De kan da knytte forpliktelser til refusjonene, bl.a. når det gjelder utdanning og samhandling på andre områder enn bare ren pasientbehandling. En samordnet bruk av helseressursene på denne måten vil etter vår mening kanskje også føre til den raskeste avviklingen av ventelister og den mest rasjonelle bruken av ressurser.

Jeg har i den sammenheng lyst til å knytte noen kommentarer til rehabilitering og opptrening, som blir liggende på et nivå mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Vi er opptatt av at finansieringen til rehabiliteringen fortsatt skal gå direkte fra Rikstrygdeverket, ikke minst med tanke på de pasienter som er kronikere, og som trenger jevnlig rehabilitering, og som da kan få denne direkte fra primærhelsetjenesten med henvisning der, uten helseforetakene som fordyrende og forsinkende mellomledd.

Vi vil også påpeke at det er viktig at helseforetakene for sine pasienter gjør klare og forutsigbare avtaler med rehabiliterings- og opptjeningsinstitusjonene, slik at dette er et system som kan fungere i et samspill mellom offentlige og private aktører.

Når det gjelder de ulike finansieringsmodellene her, støtter vi Regjeringen i at det må være en blandingsmodell med både rammefinansiering og aktivitetsbasert finansiering. Vi er redd for at for mye vekt på stykkprisfinansiering vil gi en skjevhet i behandlingstilbudet som vi aldri har vært noen tilhenger av. Vi mener at en blandingsmodell på best måte ivaretar det brede og allmenne samfunnsansvaret som spesialisthelsetjenesten har, samtidig som den på en bedre måte vil kunne ivareta hensynet til bl.a. psykiatri, rusomsorg og behandling av kronikere, og ikke minst de mange med sammensatte lidelser. Det gjelder bl.a. de eldre.

Så er det viktig å gå på en del av de mer spesielle områdene som denne meldingen behandler, bl.a. forskning. Senterpartiet er enig med Sosialistisk Venstreparti i at ved fordelingen til forskning bør 60 pst. være basisbevilgning og 40 pst. forskningsrelatert bevilgning, som da baserer seg på forskningsresultater og det som er produsert. Vi tror at dette er den beste finansieringsmodellen, som også brukes i annen forskningssammenheng, og me-

ner at en basisbevilgning bedre vil kunne ivareta det allmenne forskningsansvaret som spesialisthelsetjenesten har.

Så er det òg grunn til å påpeke behovet for forskning og utdanning som skaper bedre samarbeid med og høyere kvalitet i primærhelsetjenesten. I den sammenheng har jeg lyst til å understreke at de undervisningssykehjemmene som vi har, bør beholdes, istedenfor at noen nå står i fare for å bli avvirket, og at vi får en utvikling på det området også.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Da sykehusreformen ble vedtatt, ble det forutsatt at den skulle følges opp med en gjennomgang av finansieringsordningene. Regjeringen har derfor fremmet St.meld. nr. 5, om inntektssystem for spesialisthelsetjenesten.

Finansiering er, i likhet med organisering, et sentralt virkemiddel for å nå de målene vi har satt oss for helse-tjenesten. Med sykehusreformen er de regionale helseforetakene gitt ansvaret for å sørge for spesialisthelsetjenester til befolkningen. Helhetlig styring og tydeliggjøring av ansvar skal sikre mer helse for hver krone. Det er derfor viktig at inntektssystemet som nå skal vedtas, bygger opp under dette helhetsansvaret for de regionale helseforetakene. Tiltakene Regjeringen har foreslått, bidrar til det. Når Stortinget i dag vedtar inntektssystemet for spesialisthelsetjenesten, legges derfor en viktig byggestein i sykehusreformen på plass.

Jeg er derfor svært tilfreds med den brede oppslutning forslagene har fått i sosialkomiteens innstilling. Det er en styrke for det videre arbeidet med å utvikle tjenestene til beste for pasientene.

Et inntektssystem må ta mange hensyn. Tilgjengelighet, likeverd, ønsket prioritering, kostnadseffektivitet og kostnadskontroll er de viktigste. Det finnes ikke én modell som oppfyller disse hensynene 100 pst. Ulike modeller scorer ulikt. Etter Regjeringens syn vil en blanding av rammefinansiering og aktivitetsbaserte tilskudd være best egnet til å ivareta disse hensynene. ISF har bidratt til at flere pasienter har fått behandling, og at ventetiden for behandling har gått ned. Det frie sykehusvalg, understøttet av prinsippet om at penger følger pasienten, skal fortsatt stimulere sykehusene til god, rask og effektiv behandling.

Samtidig er det nødvendig å ha økt fokus på at ressursene brukes på prioriterte områder og pasienter med størst behov. Regjeringen vil styrke behandlingstilbudet for pasienter med psykiske lidelser og for rusmiddelmissbrukere og vil legge økt vekt på forebygging i spesialisthelsetjenesten. Dette er helsetjenester som i det alt vesentlige finansieres av basisbevilgningen til de regionale helseforetakene. En bedre balanse mellom aktivitetsfinansiering og basisbevilgning vil bedre ivareta disse pasientgruppene.

Aktivitetsnivået i sykehusene er på et historisk høyt nivå. Behovet for fortsatt sterk stimulans til videre vekst i pasienttilbudet er som følge av dette ikke lenger like sterkt. På noen områder kan det nå heller ikke utelukkes en viss overkapasitet. Det kan medføre et ønske om å ut-

løse ISF-refusjon ved å behandle pasienter med mindre alvorlige lidelser og med liten medisinsk nytte. Dette er ressurser som kunne gjort større nytte dersom de hadde kommet andre pasienter til gode. Prioritering ut fra lønnsomhet, slik man dessverre har sett eksempler på, er uakseptabelt. For å få til en balansert og styrt utvikling av behandlingstilbudet i tråd med overordnede prioriteringer må vi finne den riktige balansen mellom aktivitetsfinansiering og grunnfinansiering.

Regjeringen mener at en styrking av basisbevilgningen og en tilsvarende reduksjon av ISF-satsen til 40 pst. vil gjøre ISF-ordningen til et bedre redskap for å nå de helsepolitiske målene. Den vil bli mer robust. Tilsvarende omlegging foreslås også for poliklinikkordningen, private avtalespesialister og private laboratorie- og røntgeninstitutt. Jeg er svært tilfreds med den brede støtte som disse forslagene har fått i komiteens innstilling.

Det tas sikte på å videreutvikle ISF-ordningen slik at pasientbehandling som i dag ikke omfattes, f.eks. psykiatrisk behandling, på sikt lar seg inkludere i ordningen.

Det er også nødvendig å styrke innsatsen for å ajourføre DRG-systemet og for å sikre likere kodepraksis. For neste år er det avsatt 5 mill. kr til dette.

Jeg har merket meg at komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet går inn for et uavhengig organ som utvikler og i større grad tar ansvar for finansieringen av spesialisthelsetjenesten. Jeg vil minne om at det i dag er SINTEF Unimed som på vegne av Helsedepartementet ivaretar de fleste vedlikeholds- og utviklingsoppgaver knyttet til DRG-systemet. Det er altså ikke Helsedepartementet som gjør det. Departementet er imidlertid nå i gang med å utrede en framtidig modell for organisering av dette arbeidet. Jeg tar med meg de nevnte synspunktene i dette arbeidet.

Regjeringen ønsker å styrke det forebyggende arbeidet og foreslår at poliklinisk takst for pasientopplæring utvides til å omfatte alle pasientgrupper. Vi vil også bedre mulighetene for å yte spesialisthelsetjeneste nærmere pasientens bosted. At foretakene nå overtar ansvaret for syketransport, og at ISF-ordningen utvides til å omfatte dialyse- og cellegiftbehandling som gis utenom sykehus, gir nye muligheter for desentraliserte løsninger.

Private tjenesteytere skal fortsatt være et viktig supplement og korrektiv til de offentlige sykehusene. For ytterligere å legge til rette for dette foreslås det at poliklinisk behandling ved private sykehus skal kunne utløse refusjon fra 2005, når det er inngått avtale med regionale foretak.

Et mål med sykehusreformen har vært et mer likeverdig helsetilbud i hele landet. Det foreslås ny inntektsfordeling mellom regionale helseforetak, med utgangspunkt i Hagen-utvalgets forslag til fordelingsnøkkel. Regjeringen har samtidig sett det nødvendig å dempe omfordelingsvirkningene i forhold til det som ville fulgt av utvalgets forslag.

Til sist vil jeg gjerne komme tilbake til samhandlingen mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Jeg mener at forslagene i meldingen legger bedre til rette for et slikt samarbeid i framtiden, men jeg har

satt ned et utvalg for å utrede hvordan vi kan styrke denne samhandlingen ytterligere.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP): St.meld. nr. 5 omhandler mye bra, men vi sitter også igjen med en del spørsmål. Det er særlig ett område jeg vil be statsråden kommentere.

Det finnes i dag en del private tilbydere som opererer kun ut fra ISF-prosentsen på 60 pst., altså innenfor den kostnaden. Ifølge meldingen ligger det an til at muligheten for de private vil bli videreført, men da under forutsetning av at de har avtale med de regionale helseforetakene.

La oss tenke oss følgende situasjon: Man klarer ikke å oppnå enighet om en annen pris fordi det bl.a. i større grad enn i dag går utover basisbevilgningene til sykehusene. Ingen RHF vil inngå en avtale i en slik tenkt situasjon. Kan statsråden finne en alternativ løsning, slik at den private tilbyderen fortsatt kan operere innenfor de rammene som er i dag, med en større del av den innsatsstyrte finansieringen?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Sykehusreformen er en ansvarsreform. Sørge for-ansvaret ligger på det regionale helseforetakets nivå. Det er svært viktig at gjennomføringen av sørge for-ansvaret styres fra det regionale helseforetaket. Jeg ønsker private velkommen i utførelsen av dette ansvaret.

Men jeg tror det er helt avgjørende for at vi skal få en god utnyttelse av de samlede ressursene, at det skjer med utgangspunkt i avtaler med de regionale helseforetakene. Det må også være grunnlaget for finansieringssystemets innretning.

Olav Gunnar Ballo (SV): I SV har vi merket oss at Regjeringen har satt ned et utvalg som skal se på samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Derfor har vi ikke gått nærmere inn på forhold f.eks. knyttet til finansieringen av sykestuene, fordi vi vil tro at det vil man komme tilbake til.

Men det er et annet forhold som vi har berørt i en merknad i komiteinnstillingen. Det gjelder arbeidsmedisinske avdelinger ved sykehusene, som ikke primært holder på med individrettet behandling, men som driver med oppsøkende og miljørettet virksomhet, ofte ute i kommunene og i et samarbeid med ulike virksomheter. Dagens finansieringsmodell setter slike virksomheter i fare, fordi man ikke får inntekter som ikke utløses gjennom pasientrettet virksomhet.

Ser statsråden en fare for at man ikke har tilrettelagt for – her er også vist til hans eget dokument, Resept for et sunnere Norge – og har behov for å beskytte den type virksomheter, og videreutvikle finansieringsmodeller for den type virksomheter?

Statsråd Dagfinn Høybråten: De deler av spesialisthelsetjenestens virksomhet som ikke er direkte pasient-

rettet, finansieres i hovedsak enten gjennom direkte tilskudd eller gjennom basisbevilgningene. At vi endrer sammensetningen av den samlede finansieringen og legger større vekt på basis, vil styrke sykehusenes mulighet til å ivareta denne type oppgaver, f.eks. den type oppgaver som representanten Ballo nevnte. Det ligger i føringene fra Stortinget, både i budsjettbehandlingen og i meltingsarbeidet.

Men jeg vil ta med meg spørsmålet som representanten Ballo stilte, og se nærmere på det.

Ola D. Gløtvold (Sp): Som foregående replikant var inne på, er det en del uavklarte områder i dette finansieringsopplegget. En har merket seg at Regjeringen har nedsett et utvalg som skal se på samarbeidet mellom nivåene. Det er viktig og riktig.

Videre er det òg slik at i den endelige fordelingsaken er det ikke tatt endelig standpunkt. Det sies at en trenger noe mer grunnlagsmateriale. Det går bl.a. på fordelingen mellom helseregionene. Det har ganske lenge vært en debatt om hvorvidt Helse Vest har fått et riktig tildelingsnivå i forhold til de andre foretakene. Vi har både i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 og nå i en mindretallsmerknad bedt om å få en avklaring på dette så raskt som mulig. Vil helseministeren bidra til at så skjer, slik at en får en endelig avgjørelse på dette og ikke har disse uavklarte forholdene?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Hagen-utvalget utredet fordelings spørsmålet mellom helseregionene og la fram et forslag til en ny fordelingsmodell som bl.a. fanger opp de forhold som representanten Gløtvold pekte på.

Vi har i St.meld. nr. 5 framlagt for Stortinget en justert variant av denne fordelingsmodellen og invitert Stortinget til å slutte seg til den. Og når Stortinget i dag formodentlig gjør det, er fordelings systemet og overgangsordningene lagt i forhold til det som gjelder fordelingen mellom de regionale foretakene, så uklarheter utover dette ser ikke jeg at denne behandlingen i dag vil etterlate.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg har lyst til å komme litt tilbake til fordelingen når det gjelder forskning og utvikling.

I meldingen understrekes det at den finansieringsmodellen som der foreslås, ikke vil medføre økte utbetalinger fra staten samlet sett dersom forskningsresultatet øker, og at det ikke vil bli noe annet enn en vridning i fordelingen mellom regionale helseforetak. Ligger det i dette at Regjeringen mener at den summen som skal gå til forskning, er statisk? Det er også et apropos til det spørsmålet jeg stilte tidligere: En avklaring som fører til at en ser behov for mer midler, må jo gjøre at rammen her kan økes totalt. I hvert fall vil Senterpartiet følge det nøye i forhold til kommende statsbudsjett.

Så har jeg litt lyst til å ta tak i det med fødestuer. Vi synes det er positivt at det samarbeides om fødetilbudet på det nivået, men vi vil slå klart fast at både det faglige og det finansieringsmessige ansvaret for fødestuene må ligge på staten og helseforetakene. Det er klart at en kan samarbeide om personell spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten imellom. Det er positivt, bl.a. i forhold til å sikre jordmordekning både for fødestuene og for kommunene. Men det må være helt klart at spesialisthelsetjenesten har både det faglige og det økonomiske ansvaret for all virksomhet som skjer i fødestuene, etter vår oppfatning.

Til slutt har jeg lyst til å si litt om den høyspesialiserte behandlingen. Det kan tyde på at denne er underfinansiert, og vi ber om at departementet følger det nøye når en skal se på den modellen som skal velges. Det er veldig viktig at vi ikke mister disse høyspesialiserte tilbudene, ved at betalingen blir for dårlig fra helseforetakene overfor de institusjoner som utfører denne behandlingen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1395)

S a k n r . 3

Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2003 under Helsedepartementet (Innst. S. nr. 88 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 21 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Kristelig Folkeparti og 5 minutter til de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bent Høie (H) (ordfører for saken): St.prp. nr. 21 for 2003–2004 inneholder i hovedsak en tilleggsbevilgning på i overkant av 1 milliard kr for å finansiere den veksten som har vært i aktiviteten ved sykehusene i 2003. Veksten kom med på overslagsbevilgningen til innsatsstyrt finansiering, og den reelle veksten for 2003 anslås til 5 pst.

Det er positivt at en gjennom denne proposisjonen finansierer denne ekstra veksten i forhold til det som var lagt inn i statsbudsjettet for samme år. Når det gjelder innstillingen, er det to forhold jeg vil kommentere. Det ene er forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet om å bevilge 1,5 milliarder kr for å dekke underskuddet i foretakene. Dette er en form for styring fra Stortingets side som jeg vil advare sterkt mot. Den foretaksmodellen vi nå har, bygger på en klar ansvarsfordeling, der en har ansvarlige styrever i de regionale foretakene som er gitt betydelige fullmakter, men også et betydelig ansvar. En modell som innebærer at Stortinget i etterkant årlig – det

har begynt å bli en årlig tradisjon fra disse partiene – foreslår å dekke underskudd, vil innebære at en belønner de foretakene som har de største underskuddene, og en vil ikke på noen måte oppmuntre til økonomisk ansvarlighet. Jeg mener det vil undergrave disse styrenes autoritet og deres mulighet til å håndtere den utfordrende situasjonen som da vil være i foretakene i overskuelig framtid.

Det andre forholdet som jeg vil kommentere, er at en enstemmig komite går inn for å bevilge 350 mill. kr for å opprettholde enhetsprisen for 2003. For regjeringspartiene har det vært viktig at denne bevilgningen foretas på en slik måte at den ikke får økonomiske konsekvenser for budsjettet for 2004. Jeg vil også vise til budsjettinnstillingen og budsjettforslaget for 2004 angående dette temaet, der håndteringen av en bedret registreringspraksis i forhold til reell aktivitetsøkning blir omtalt, og der en bl.a. peker på alternative modeller for å håndtere dette, bl.a. gjennom DRG-indeksen.

Asmund Kristoffersen (A): Det er ikke tvil om at helseforetakene sliter med å tilpasse driftsnivået til inntekts- og overføringsnivået. Opplysninger som komiteen fikk under høringene med de regionale helseforetakene under budsjettbehandlingen for 2004, gav egentlig et bilde av en ganske uhandterlig situasjon, hvis de ikke skulle legge om og legge ned tilbud som var rent økonomisk begrunnet. Dette er ingen god situasjon når en prøver å få til en forbedret spesialisthelsetjeneste innenfor både somatikk, psykiatri og behandling av rusmiddelbrukere.

Gjennom budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene ble den økonomiske situasjonen betydelig forbedret gjennom vedtaket om 500 mill. kr mer og utsatt tidspunkt for å kreve balanse i helseforetakenes drift. I denne krevende økonomiske situasjonen for helseforetakene er det viktig ikke å foreta seg noe som kan forverre driftsgrunnlaget for disse.

I Arbeiderpartiet er vi derfor svært glad for at vi har fått en samlet komite til å gå mot at enhetsprisen pr. DRG-poeng skulle reduseres fra 29 931 kr og til 29 308 kr, tilsvarende en utbetaling på om lag 350 mill. kr. Dette er med på å lette foretakenes driftssituasjon og sette dem bedre i stand til å ivareta sine oppgaver. Jeg vil gi honnør til regjeringspartiene, som på en pragmatisk måte var med på denne gode løsningen. Dette er et forhandlingsresultat det står respekt av.

Dette forslaget bygger på merknader og synspunkter om at vi ikke skal redusere enhetsprisen i desember, med tilbakevirkende kraft for hele 2003. Dette prinsipielle synspunktet målbar også Arbeiderpartiet under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.

Vi må ved en senere anledning se på hvordan ISF-ordningen skal praktiseres i forhold til avkorting av enhetspris. Det er klart at helseforetakene må drive effektivt, slik at våre bevilgninger gir økt pasientbehandling. Slike krav må helseforetakene gjennom sine budsjetter og i sin virksomhetsplanlegging være innstilt på å kunne imøtekomme. Det er Arbeiderpartiet for. Men vi mener at det er prinsipielt feil å kreve avkorting av enhetspris for fak-

tisk utført pasientbehandling, så lenge det er foretatt korrekt registrering og utført pasientbehandling i nøye samsvarende med dette.

Feil koding og registrering som gir utslag i uberettiget merinntekt, må det ryddes opp i i de tilfeller dette måtte gjelde. Jeg forventer at kontrollsystemene fanger opp dette nå.

Dette er åpenbare grunner til at vi ikke ved slutten av året vedtar nye enhetspriser med tilbakevirkende kraft, noe som etter at foretakene har regnskapsført inntekter og utgifter fortløpende gjennom året, vil bli ganske u håndterlig både i regnskapsmessig og i driftsøkonomisk sammenheng. Helseforetakene må ha forutsigbare driftsrammer. Verken systemet eller håndteringen av dette må virke demoraliserende på god planlegging og godt arbeid.

Oppgjør for reell og utført pasientbehandling må være det absolutte prinsipp. Det må helseforetakene ha trygghet for.

Så forventer jeg at DRG-vektene hele tiden justeres og vedlikeholdes, slik at de er i takt med omforente behandlingsretningslinjer for beste praksis. Jeg registrerer at dette må føre til at noen vekter justeres opp, og andre ned.

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

John I. Alvheim (FrP): La meg starte med det positive i innstillingen vedrørende enhetspriser i ISF-ordningen. Regjeringen endret enhetsprisen i midten av driftsterminen 2003 ved å redusere denne fra 30 000 kr til ca. 29 000 kr med tilbakevirkende kraft for hele 2003, som ville ha gitt foretakene en mindre inntekt på hele 350 mill. kr.

Opposisjonspartiene – Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti – maktet i innstillingen å presse regjeringspartiene til å akseptere at enhetsprisen ikke skulle reduseres i 2003, som foreslått av Regjeringen, noe som ville gitt foretakene en merinntekt gjennom ISF på 350 mill. kr. Jeg er glad for at Arbeiderpartiet ikke lot seg presse til retrett i denne saken, til tross for betydelig motstand fra regjeringspartiene. Foretakene vil i 2004 få ytterligere 350 mill. kr til disposisjon, som vil hjelpe noe på driftssituasjonen for foretakene i 2004. En viktig sidevirkning av dette forslaget, som en samlet komite nå står bak, vil også bli at departementet i fremtiden ikke kan foreta reduksjoner av foretakenes inntekter i driftsåret, og foretakene kan derfor i hele driftsterminen operere med en forutsigbar økonomi. At regjeringspartiene i denne saken gikk på et betydelig politisk nederlag, bekymrer meg ikke.

Stortingets flertall vedtok onsdag i forrige uke et driftsbudsjett for foretakene for 2004 som åpenbart vil føre til betydelige kutt i behandlingstilbudene. Foretakene vil ved utgangen av 2003 ha et akkumulert underskudd på cirka 2,2 milliarder kr. Dette beløpet tilsvarer et effektiviseringsbehov på hele 5 pst., noe foretakene ikke kan make i 2004 uten kutt i tilbud og reduksjon av kvali-

tet. Cirka 5 000 stillinger står i fare for å bli borte i løpet av 2004. Denne situasjonen, som vil ramme mange syke mennesker i 2004 og også føre til oppsigelse av helsepersonell, kan Fremskrittspartiet ikke akseptere, og foreslår derfor å dekke 1,5 milliarder kr av det akkumulerte underskuddet i 2003.

Våren 2002 ble foretakene pålagt et effektiviseringskrav på 1,3 milliarder kr, og i budsjettet for 2004 er det ytterligere lagt inn 400 mill. kr til effektivisering. På toppen av dette har foretakene nå et underskudd på 2,2 milliarder kr. ISF-prosenten er redusert fra 60 til 40 pst. En melding jeg fikk inn senest i går, gikk på at Radiumhospitalet eksempelvis har fått pålegg fra sitt foretak om å spare inn 100 mill. kr i 2004. Jeg skal komme litt tilbake til det.

Ut fra den situasjonen jeg nå har beskrevet, burde det ikke være overraskende for noen at også flere lokalsykehus i 2004 vil miste sine akuttfunksjoner og sine fødetilbud, og at ventetiden og ventelistene for prioritert behandling vil øke. At motkreftene til sykehusreformen med statlig eierskap og driveransvar gjerne ser at reformen mislykkes, er forståelig, men at Regjeringen ikke ser alvoret i situasjonen når det gjelder reformens fremtid, ved å la være å gi tilstrekkelige ressurser til foretakene, er både overraskende og særdeles skuffende. Det samme kan sies om Arbeiderpartiet i denne situasjonen.

Jeg tar opp det forslaget vi har sammen med Senterpartiet i innstillingen.

Presidenten: Representanten John I. Alvheim har tatt opp det forslaget han refererte til.

Sigbjørn Molvik (SV): Aller først har jeg lyst til å si i forhold til representanten Alvheims visitt til motstanderne av helsereformen at SVs holdning til dette slett ikke er at vi ønsker at helsereformen skal bli mislykket. Vi ønsker at den skal bli god, til beste for pasienten. Så kan det hende at det må gjøres justeringer underveis for å få det til.

Så vil jeg komme med noen merknader om den generelle økonomiske situasjonen for spesialisthelsetjenesten og helseforetakene. Dette har vært et sentralt tema både i statsbudsjettdebatten og i den alminnelige politiske debatten i sommer og høst, både her i huset og utenfor Stortinget.

Det er ingen tvil om at de store underskuddene som er opparbeidet i de ulike helseforetakene i løpet av de to-tre siste årene, medfører store økonomiske utfordringer for sykehusene, både neste år og kanskje også flere år etter det. Så er det mange som hevder at årsaken til disse økonomiske problemene og underskuddene er at helsereformen har vært underfinansiert fra første dag, og at hvis bare helseforetakene hadde hatt penger nok, ja, så ville helsereformen vært en dundrende suksess.

Til dette vil jeg si to ting. For det første brukes det nå atskillig mer penger i spesialisthelsetjenesten etter at helsereformen ble vedtatt enn før 2002, da fylkeskommunene hadde ansvaret for sykehusene. For det andre vil en jo med like stor rett kunne hevde at hvis bare fylkeskom-

munene hadde hatt penger nok til sykehusdrift, ja så ville den fylkeskommunale drift og eierskap av sykehusene også vært en suksess.

Jeg vil minne om at et av argumentene fra noen av tilhengerne av helsereformen var at en statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten ville gi økt kontroll med kostnadsveksten. Jeg er sterkt i tvil om det er en slik god kontroll vi nå ser. Stortinget har altså tilleggsbevilget og etterbevilget betydelige beløp både i 2002 og nå i 2003.

SV erkjenner at den økonomiske situasjonen for helseforetakene er slik at det er nødvendig å gjøre noen grep for å lette noe på trykket, for å si det slik, både gjennom mer midler og gjennom å utsette balansekravet ett år, til utgangen av 2005. Det er også derfor SV, som resten av komiteen, er enig i at den nedjusteringen av enhetsprisen knyttet til DRG som ble foretatt midt i budsjettåret, setter helseforetakene i en vanskelig situasjon. Det er viktig at sykehusene får en forutsigbar økonomi, i den forstand at de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn for et budsjett, ikke endres underveis midt i budsjettåret og gis tilbakevirkende kraft. Det vil umuliggjøre en fornuftig planlegging og gjennomføring av behandlingstilbudet i sykehusene.

SV støtter derfor at kap. 732 post 76 økes med 350 mill. kr på inneværende års budsjett.

Så må det være slik at de økte DRG-inntektene må ha sin bakgrunn i faktisk økt aktivitet – slik også Asmund Kristoffersen var inne på – og at de ikke først og fremst er forårsaket av bedre registrering av behandling og diagnoser.

De eksemplene på bevisst feilkoding ut fra økonomiske motiver som har blitt avdekket, er totalt uakseptable, og bør for framtida – slik SV ser det – få langt større konsekvenser for de ansvarlige enn hva tilfellet var i eksemplet i Helse Sør. Dette er så ødeleggende for tilliten til norsk helsevesen at det her må ligge en absolutt nulltoleranse til grunn.

En annen side ved det innsatsstyrte finansieringssystemet er at systemet i for stor grad kan oppmuntre til at pasienter som er økonomisk lukrative å behandle, kan komme til å fortrenge behandling av lidelser som medisinsk sett burde vært høyere prioritert. Jeg viser i denne sammenheng til en riksrevisjonsrapport som angår hofteoperasjoner, der slike vriddningseffekter er omtalt. Denne rapporten er nå til behandling i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

SV er derfor glad for at Regjeringa i budsjettet foreslo at ISF-andelen neste år reduseres fra 60 til 40 pst., og vi støtter sjølsagt Regjeringa i dette.

SV tror at dette er riktig vei å gå, i retning av et inntektssystem som i større grad sikrer at det er medisinske forhold og lidelsenes alvorlighetsgrad som avgjør prioriteringene i norsk helsevesen.

Per Steinar Osmundnes (KrF): St.prp. nr. 21 tek for seg endringane under dei enkelte kapitla på statsbudsjettet for 2003 under Helsedepartementet.

Saksordførar Bent Høie har hatt ein god gjennomgang av saka, som eg stiller meg bak. Dei aller fleste endring-

ane i denne proposisjonen er det ikkje naudsynt å kommentere, men innanfor sjukehusøkonomien kan det vere på sin plass med nokre få understrekingar av den retninga som saksordføraren har trekt opp.

St.meld. nr. 5 om inntektssystemet, som vi nettopp har diskutert, legg dei overordna måla for inntektssystemet og sjukehusøkonomien, og det er viktig at vi har ei prinsipiell tilnærming til dette også i denne saka. Kristeleg Folkeparti ønskjer eit inntektssystem som balanserer omsynet til nærleik, kvalitet og likeverdig behandlingstilbod for alle, uavhengig av bustad og økonomi, og dette har komiteen bidrege med under behandlinga av St.meld. nr. 5.

For Kristeleg Folkeparti er det viktig å understreke den avgjerande rolla som dei regionale helseføretaka spelar for å sørge for spesialisthelsetenester til befolkninga i den enkelte region.

Økonomien til det enkelte føretaket vil såleis vere bestemmende for om den enkelte pasient vil oppleve ei god og fungerande spesialisthelseteneste.

Ved å utsetje balansekravet til 2005 skal ikkje det akkumulerte driftsunderskotet dekkjast inn før etter at balansen er gjenoppretta. Dette må vi ha med oss i den påfølgjande debatten.

For Kristeleg Folkeparti er det viktig å understreke at føretaksmodellen er ei organisering med ansvarleg styre. Utsetjing av balansekravet eitt år kan difor høve med ein slik struktur, men dersom det skal vere slik at driftsunderskotet til kvar tid vert løyvt i etterkant til dei enkelte regionale helseføretaka, vil dette føre til at ein undergrev det ansvaret som ligg i føretaka. Eit system bestående av profesjonelle og ansvarlege styre er godt eigna til å styre dei regionale føretaka, fordi dei må ta ansvar og sørge for å halde seg innanfor dei rammene som vert vedtekte i dette huset. Dersom det vert tradisjon for, slik som mindretallet sine ønske kan oppfattast, at ein skal påskjone dei føretaka som faktisk ikkje held seg til dei rammene dei har fått, vil heile føretaksmodellen undergravast og miste sin legitimitet. Ingen er tent med eit system der det vert akseptert at rammene ein skal styre etter, vert brotne. Bakgrunnen for eit budsjett er jo nettopp at dette skal vere eit klart styringsverktøy.

Statsbudsjettvedtaket for 2003 har som føresetnad at aktiviteten i dei regionale helseføretaka skulle vere på det rekordhøge aktivitetsnivået som vi hadde i 2002. Det var sterk auke i aktiviteten frå 2001 til 2002. Men likevel har det i 2003 vore ein reell vekst i aktiviteten i sjukehusa med 5 pst. i forhold til 2002. Det har vorte løyvt over 1 milliard kr for at dette aktivitetsnivået skulle haldast oppe dette året slik at fleire pasientar skulle få behandling, og for at dei ekstra utgiftene til føretaka i samband med nettopp den auka aktiviteten skulle dekkjast. Statsbudsjettet som vi vedtok i denne salen for nokre få dagar sidan, legg til rette for at denne høge aktiviteten kan vidareførast for neste år også.

Departementets forslag om å redusere einskapsprisen tilsvarende ei utbetaling på om lag 350 mill. kr vart signalisert i revidert nasjonalbudsjett. Kristeleg Folkeparti meiner at det er viktig at det enkelte helseføretaket har

langsiktige og føreseielege rammer å styre etter. Einskapsprisen som Stortinget vedtok i 2002 for budsjettåret 2003, er difor lagt til grunn i alle helseføretaka sine budsjett og rammer. Kristeleg Folkeparti har difor falle ned på at einskapsprisen bør gjelde gjennom heile året for å sikre føreseieleghet.

Å endre den prisen sjukehusa får for å utføre pasientbehandling, vil kunne gi sjukehusa unødvendig svekte driftsvilkår.

I sum vert økonomien til helseføretaka betra, noko pasientar i dette landet vil nyte godt av. Balansekravet vert utsett til 2005, samstundes som aktivitetsauken på 5 pst. vert følgd opp med ekstra løyvingar og einskapsprisen vert halden stabil. Ein må heller ikkje gløyme at med St.meld. nr. 5 og det vedtekte statsbudsjettet innanfor rammeområda 15 og 16 har ein gitt eit positivt lyft for sektoren.

Ola D. Gløtvold (Sp): La meg først avlegge en visitt til representanten John Alvheim, som gang på gang gjen- tar at vi som var imot helsereformen, vi ønsker at dette ikke skal lykkes. Det er det uhørt å hevde. Jeg mener at vi i hvert fall for Senterpartiets del har prøvd å gjøre dette så bra som mulig. Vi har prøvd å lage driftsrammer for de nye helseforetakene på en slik måte at det skal være mulig å forene kvalitet, kapasitet og kontroll, og det trodde jeg faktisk at vi og Fremskrittspartiet var rimelig enige om. Vi ønsker å gjøre spesialisthelsetjenesten så god som mulig ut fra de rådende forhold.

Når det nå blir sagt fra flertallet at vi undergraver styrenes autoritet, blir jeg også litt opprørt. Representanten Høie hevdet det i forbindelse med at vi ønsker å styrke økonomien ved bl.a. å foreta en gjeldssletting. Det som skjer nå, er at de som er med og underbudsjetterer, undergraver styrenes autoritet. Styrene må vel ha som primær oppgave å sikre folk en skikkelig helsebehandling, både kvalitativt og kvantitativt, og da må det vel være en underbudsjettering som undergraver styrenes autoritet, snarere enn det å prøve å få til en tilstrekkelig finansiering – hvis da ikke disse styrene først og fremst skal være øksekomiteer for å endre struktur og behandlingsopplegg.

Vi synes det er bra at en samlet komite sier at det å endre enhetsprisen i et driftsår er uhørt, og vil derfor slutte oss til forslaget om at det bevilges 350 mill. kr ekstra, slik at enhetsprisen kan holdes uendret i 2003. Jeg tror ikke at representanten Alvheim tok med Senterpartiet i den sammenheng i den politiske runden her.

Så mener Senterpartiet at det må gis noen signaler til helseforetakene raskt, slik at det blir mest mulig forutsigbarhet i 2004, det driftsåret man nå går inn i. Vi har fremmet et Dokument nr. 8-forslag som går på at man skal foreta en gjeldssanering. Det forslaget blir ikke behandlet før årsskiftet, og dermed vil det gå ganske lang tid ut i 2004 før en får en avklaring her. Forslaget er basert på at man ikke skal gi noe aksept for budsjettoverskridelser, og derfor ber vi også i forslaget om at departementet skal foreta en skikkelig gjennomgang av situasjonen i helseforetakene, slik at eventuelt urettmessig overforbruk ikke

blir dekket. Men vi mener at det er et så stort etterslep nå, akkumulert underskudd, i helseforetakene at det må gjøres noe med det. Vi mener at det blir en håpløs argumentasjon når det sies at å sanere en del av dette vil gi mindre helsebehandling. Det må være å snu tingene på hodet. Jeg mener at når dette Dokument nr. 8-forslaget ikke kommer til behandling nå i 2003, er det riktig å foreta en gjeldssanering ved omgrupperingsproposisjonens behandling nå. Derfor foreslår vi at 1,5 milliarder kr foretas som gjeldssanering nå, og at vi får et sluttoppgjør på dette ved behandlingen av Dokument nr. 8:10, som vi fremmet tidligere i høst.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Ordningen med innsatsstyrt finansiering har stimulert til at flere pasienter har fått behandling raskere. Derfor ønsker vi å videreføre ordningen. En annen positiv effekt har vært at vi nå har betydelig bedre kunnskap om aktiviteten i sykehusene gjennom mer komplett registrering. Dette har imidlertid også ført til at antall DRG-poeng øker, selv om aktiviteten, og dermed også kostnadene, reelt sett er uendret.

Da ordningen med innsatsstyrt finansiering ble innført, var det en forutsetning at utbetalingene skulle avspeile reell aktivitet. Derfor ble det innført et såkalt kryptak for å hindre at sykehusene skulle få økte inntekter ved endret registrering av reelt sett samme aktivitet. Kryptakordningen hadde imidlertid noen klare svakheter. Regjeringen Stoltenberg foreslo derfor å erstatte kryptakordningen fra 2002 med en praksis der endret registreringspraksis motsvares av redusert enhetspris. Jeg vil også minne om at det i budsjettforslaget for 2004 er anvist en alternativ framgangsmåte med avkorting av DRG-poeng.

Når Regjeringen har foreslått å sette ned enhetsprisen for 2003 på grunn av endret registreringspraksis, er dette i samsvar med den politikk som også arbeiderpartiregjeringen la opp til.

Komiteen har ved behandling av St.prp. nr. 21 for 2003-2004 gått inn for at det skal utbetales inntil 350 mill. kr knyttet til økt DRG-indeks i 2003. Jeg er enig med komiteen i at rammebetingelsene bør være mest mulig forutsigbare. Derfor arbeides det med tiltak som kan bedre styringsinformasjonen og redusere usikkerheten. En ensidig fokusering på forutsigbarhet vil likevel kunne medføre at sykehusene får bedre betalt for å registrere reelt sett samme behandling mer komplett. Det vil være i strid med intensjonen i ISF-ordningen, og jeg er derfor glad for at komiteen slår fast at det gjennom ISF-ordningen kun skal gis oppgjør for reell aktivitet.

La meg fastslå at utbetalingene i ISF-ordningen skal avspeile reell aktivitet, flere pasienter og mer ressurskrevende pasienter, ikke endret koding. Det er vanskelig å skille presist mellom reelt sett mer ressurskrevende pasienter og endret kodepraksis som årsak til økning i DRG-poeng. Antall DRG-poeng vil øke på grunn av at flere pasienter får behandling, og at pasientene reelt sett er blitt mer ressurskrevende å behandle, og på grunn av endret kodepraksis.

Komiteen viser i Innst. S. nr. 88, til St.prp. nr. 21, til at det bør gjøres grundige analyser av årsaken til økt DRG-indeks, og forutsetter at de regionale helseforetakene trekkes inn i arbeidet. Det vil bli fulgt opp, og initiativet til det er allerede tatt.

Departementet vil sammen med de regionale helseforetakene også vurdere hvordan avregningen for det enkelte år skal korrigeres for endret kodepraksis. Arbeidet med å sikre mer enhetlig og riktig registrering intensivres, og det er viktig for legitimiteten i systemet at det skjer. Og som sagt vil vi bedre styringsinformasjonen slik at usikkerheten reduseres.

Jeg kan også forsikre representanten Molvik om at i den grad det forekommer juks med koding, vil det bli slått meget hardt ned på det. Det er ikke akseptabelt i det hele tatt.

La meg avslutningsvis si at fordi om man har ulikt syn på nivået på ressursinnsatsen i sykehusene, synes jeg ikke det er noen grunn til å så tvil om Regjeringens og regjeringspartiens vilje til å satse på sykehusene. Det har aldri vært satset mer på sykehusene enn under denne regjeringen, og vi bevilger gjennom denne saken her i dag opp mot 1,8 milliarder kr ekstra til sykehusene i år. Bevilgningene til sykehusene også i 2004-budsjettet, i henhold til Stortingets behandling, blir styrket. Det betyr at det er bred politisk enighet om å satse på sykehusene. Det å så tvil om dette tjener etter mitt syn ingen god hensikt. Så får vi være uenige om det vi er uenige om. Men det skal i hvert fall ikke herske noen tvil om at denne regjeringen har én hensikt, og det er at vi skal lykkes med å gi flere mennesker behandling raskere, og at vi skal lykkes med den effektivisering av helsetjenesten som sykehusreformen legger opp til. Jeg mener vi er på god vei til det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Asmund Kristoffersen (A): Som jeg understreket i mitt hovedinnlegg, er jeg godt fornøyd med resultatet av forhandlingene mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene, som tilførte helseforetakene om lag 350 mill. kr.

Et replikkordskifte gir verken spørteren eller statsråden nødvendig tid til å gå inn på praktiseringen av ISF, men la meg likevel spørre statsråden: Vil statsråden ha til vurdering den praksis vi har sett med generell avkorting av enhetsprisen, med bakgrunn i forbedret registreringspraksis? Jeg er bekymret for innføring av en annen form for gammel kryptakordning, derfor spør jeg.

Statsråd Dagfinn Høybråten: I tråd med den enighet som foreligger om at oppgjør skal gis for reell aktivitetsøkning, og ikke for ren forbedring av registreringspraksis, vil vi følge opp det som Stortinget har sagt både i denne innstillingen og den foregående innstillingen som ble behandlet her i dag.

Jeg kan forsikre representanten Asmund Kristoffersen om at jeg verken har til hensikt eller synes det er tjenlig å gå tilbake til noen form for gammel kryptakordning. Den ordningen er avskaffet for godt, slik jeg ser det.

John I. Alvheim (FrP): Representanten Bent Høie var veldig opptatt av ansvarlighet og forsvarlighet i driften ved foretakene, og mente at det å ettergi gjeld ville være å favorisere dem som driver dårlig og uansvarlig.

En melding fra Radiumhospitalet som jeg fikk i går, sier at de er blitt pålagt å spare 100 mill. kr. Dette er det ikke mulig å gjøre uten at det må gå ut over pasientbehandlingen, altså en behandling som er en prioritert behandling, ifølge dette stortingets vedtak. Og da spør jeg helseministeren: Hvem skal Radiumhospitalet vise ansvarlighet overfor? Er det overfor pasientene, eller er det overfor budsjettbalansen?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Representanten Alvheim har vært blant de representanter i denne sal som hyppigst har referert til sykehusreformen som en svarsreform. Og jeg er hjertens enig med representanten Alvheim i det.

Det betyr at de ansvarlige i alle ledd, fra helseministeren ned til de enkelte ansvarlige helseforetakene, har klare linjer å forholde seg til. Men i bunnen for disse linjer ligger et sørge for-ansvar for at befolkningen skal få de helsetjenester den trenger, og det ligger et medisinsk forsvarlighetskrav i lovgivningen som går på selve utførelsen av disse tjenestene. Det er helt klart at den lovgivningen skal følges også når man utformer sine budsjettbeslutninger.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg har lyst til å sitere fra et brev datert 15. desember, fra Fagforbundet til Helsedepartementet, som gjelder barne- og ungdomspsykiatrien. Der står det:

«Spareiltakene ved sykehusene går sterkt ut over psykiatrien, og her er barne- og ungdomspsykiatrien spesielt sårbar. Vi er svært bekymret for tendensen der kostnadseffektivitet og innsparing settes først og faglige vurderinger kommer i siste rekke. Tilbudet til psykotiske barn og unge foreslås i realiteten lagt ned når Ullevål universitetssykehus på tirsdag 16.12.03 behandler sitt budsjett med forslag om å slå sammen de to avdelingene ved SSBU, (Psykoavdelingen og Ungdomspsykiatrisk avdeling).»

Grunnen til at jeg velger å trekke fram dette sitatet, er at vi har sett hvordan vi årlig har dekt underskuddet i regi av helseforetakene knyttet til somatiske helsetjenester, samtidig som opptrappingsplanen for det psykiske helsevernet ikke har fulgt opprinnelige intensjoner.

Ser statsråden at finansieringssystemet kan bidra til at man prioriterer områder som i realiteten ikke skulle vært prioritert, nettopp på bekostning av de områdene som skulle hatt den høyeste prioriteten?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Når det gjelder oppfølgingen av helseforetakene i forhold til psykiatrien generelt og barne- og ungdomspsykiatrien spesielt, viser jeg til det jeg sa i budsjettdebatten for 2004 om hvordan jeg har fulgt og vil følge opp det i styringen av foretakene.

Når det gjelder representanten Ballos spørsmål, vil jeg si at det at vi har et ISF-system som ikke inkluderer psykiatrien, stiller særlige krav til styringen av helseforetakene for å sikre prioriteringen av dette området. Derfor har vi opptrappingsmidler, derfor har vi styringssignaler i forhold til det.

Men jeg er litt overrasket over at SV er så skeptisk til å utvikle like kraftige finansieringsvirkemidler i forhold til psykiatrien som vi har i forhold til somatikken. Det er Regjeringens forslag, og heldigvis har vi fått tilslutning fra et flertall for det. Men SV er altså skeptisk til å utvide ISF til også å gjelde psykiatri. Det får jeg ikke helt til å stemme.

Ola D. Gløtvold (Sp): Det har versert ulike tall når det gjelder akkumulert underskudd og gjeld for helseforetakene. I forbindelse med høringen vi hadde i komiteen, fikk vi ett tall, det har i media versert 2,5–3 milliarder kr – det var helt oppe i drøyt 3,5 milliarder – og så sier departementet nå at det er 2,2 milliarder kr. Kan helseministeren si noe mer, nå som det nærmer seg årsskiftet 2003/2004, om hva den endelige situasjonen vil være? Kan han også si noe om hvor mange medarbeidere helseforetakene må si opp, ut fra de signaler som vi får gjennom media, og som vi delvis også fikk gjennom den høringen komiteen hadde?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Når det gjelder den informasjonen som sosialkomiteen fikk under den åpne høringen om dette, har ikke jeg for min del pr. i dag noen informasjon utover det, om hva som forventes som resultater for 2003.

Men det jeg kan si, er at vi gjennom budsjettbehandlingen for 2004 har lagt til rette for at den omstillingsutfordringen som synliggjøres ved det som blir underskuddet for 2003, vil bli annerledes, dels fordi flertallet tilfører sykehusene 500 mill. kr mer i basisbevilgning for 2004, og dels ved at Stortinget har åpnet for at man kan bruke et år til på å komme i balanse. Det betyr at man får en gunstigere tilpasning til den omstillingutfordringen som underskuddet for 2003 representerer.

Harald T. Nesvik (FrP): Både denne saken og forrige sak har som et incitament i seg at det gjelder økonomien til sykehusene og muligheten for dem til å planlegge virksomheten sin i årene som kommer. Nå ser vi at sykehusene mest sannsynlig er underfinansiert, i hvert fall ifølge de regnskapstallene, budsjettallene, som sykehusene legger opp til. Hvis vi også ser på dette i sammenheng med at vi endrer den innsatsstyrte finansieringen til 40 pst. og basisbevilgningen til 60 pst., har jeg noen spørsmål til helseministeren i den forbindelse.

Når det gjelder antallet pasienter som vil bli behandlet neste år, har helseministeren tidligere brukt uttrykket «om lag» på linje med det som blir behandlet i år. Spørsmålet mitt til helseministeren er: Føler han at han fortsatt kan stå inne for det utsagnet? Og eventuelt: Hva legger helseministeren i sin tidligere uttalelse om at det skal behandles «om lag» like mange pasienter? Jeg ber om en

forklaring på det. Eller mener helseministeren at det mest sannsynlig vil bli behandlet færre pasienter neste år, som en del andre tror, enn det som har blitt gjort i år?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Hvis en ser historisk på dette, tror jeg både representanten Nesvik og andre i denne sal vil forstå at det ikke er mulig å forutsi eksakt utviklingen i aktiviteten ved sykehusene. Det bør det heller ikke være, fordi det er en utvikling i dette som styres av forhold som ikke lar seg styre, nemlig pasientenes behov, sykkelighet osv. Men det som ligger i Regjeringens forslag til statsbudsjett, ligger også til grunn for den flertallsinnstilling som ble vedtatt for 2004, nemlig at en skal videreføre det rekordhøye aktivitetsnivået vi har i inneværende år, i 2004.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Bent Høie (H): Bare en kort kommentar til representanten Alvheims hovedinnlegg, der han kom med en beskrivelse av forhandlingene mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene som jeg ikke kjente meg igjen i. For historien kan det være greit å ha i protokollen at de som deltok i forhandlingene, har en annen oppfatning av dem enn det representanten Alvheim har, som ikke deltok i de forhandlingene.

Det andre forholdet er påstanden om at regjeringspartiene lot seg presse av en samlet opposisjon i denne saken. Det er heller ikke korrekt. Regjeringspartiene gikk inn i en dialog med Arbeiderpartiet umiddelbart etter at Arbeiderpartiet signaliserte sitt standpunkt – med to hovedmålsettinger: Den ene var å få en løsning som ikke innebar budsjettkonsekvenser for 2004. Den andre var å ha et ryddig forhold til årets budsjettpartner. Dette skjedde før de andre partiene signaliserte sine standpunkt, og regjeringspartiene lot seg derfor ikke presse av en samlet opposisjon.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg bad om ordet for å svare på den utfordringen som statsråden gav i sitt svar på min replikk.

Hva er grunnen til at SV allerede nå går imot å innføre en innsatsbasert finansieringsmodell for psykiatrien? Jeg mener at mye av begrunnelsen kan gis ut fra flertallets merknader i innstillingen til St.meld. nr. 5, og det er merknader som også regjeringspartiene står inne for.

I innstillingen er det referert til et notat utarbeidet av Analysesenteret Lovisenberg AS om svakheter ved dagens DRG-system, som ble oversendt komiteen fra Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon den 4. november 2003. Der er det gitt en rekke eksempler på uheldige og utilsiktede utslag av systemet som danner basis for innsatsstyrt finansiering.

Flertallet har påpekt at Analysesenteret Lovisenberg anfører at korte sykehusopphold systematisk ser ut til å være overfinansiert, og at det motsvares av underfinansiering av langvarige opphold for pasienter med tunge ho-

veddiagnoser. Flertallet påpekte også at man var bekymret for at slike utilsiktede virkninger av finansieringssystemet kan komplisere sykehusenes innsats for å prioritere ut fra rent medisinsk-faglige kriterier.

Vi har også sett en rapport fra Riksrevisjonen der vi ser utslag knyttet til ortopedi med prioritering ved første gangs operasjon av hofteprotese, og underprioritering av dem som f.eks. får en proteseløsning. Hvis man tenker seg den typen innvendinger når man skal ha et tilsvarende system for psykiatrien, frykter vi at nettopp den gruppen, de pasientene, som har de største behovene, de som kunne hatt behov for et langvarig opphold på en psykiatrisk avdeling, eller tett oppfølging over tid, vil være den gruppen som rammes.

Grunnen til at vi ikke går inn på et slik finansieringssystem nå, er at vi ønsker å få avklart den typen effekter. Og det har vi bedt om. Dessverre har vi ikke fått et flertall med oss. Men det betyr ikke at SV er imot et system som stimulerer til høyere aktivitet innenfor psykiatrien. Vi tror at både når det gjelder poliklinisk behandling og i forhold til inneliggende pasienter, kan mer av de ressursene som brukes i psykiatrien, brukes målrettet mot pasientbehandling, kanskje på bekostning av en del administrativt arbeid og en del møtevirksomhet. Men vi ønsker altså å sikre et finansieringssystem som ikke har effekter som forsterker problemene knyttet til ressursmangel for dem som er svakest stilt, slik vi har sett mange eksempler på i psykiatrien fram til nå.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg konstaterer at SV er kritisk og bekymret, men at de ikke har noen svar. SV er kritisk til ISF, men går ikke imot å ha ISF når det gjelder somatikk. SV er kritisk til å innføre ISF innenfor psykiatrien, men har ikke noe alternativ, har ikke alternative virkemidler i forhold til den bekymring de uttrykker.

Regjeringen har svar. Vi har foreslått å øke basisfinansieringen nettopp for å hindre eller motvirke den type vridningseffekter som representanten Ballo har påpekt, og vi har foreslått å utvikle et ISF-system for psykiatrien. Vi gir ikke inntrykk av at det er noen enkel oppgave, men vi ønsker å ta fatt på den, vi mener det alvorlig og viser det ved også å bevilge penger til en slik utviklingsprosess.

For øvrig må jeg si at konstateringen av at ISF-systemet har en overfinansiering av korte opphold og en underfinansiering av lengre opphold er ingen stor verdensopdagelse. Et system som ISF må nødvendigvis basere seg på et gjennomsnitt. Man kan ikke ha et finsiktet, detaljert system. Det blir det i hvert fall byråkrati og papirarbeid av! Et gjennomsnitt mellom korte og lange opphold vil nødvendigvis føre til at det er en viss underfinansiering av de lange og en viss overfinansiering av de korte oppholdene. Det vi må se til, er at det er medisinske vurderinger som styrer prioriteringene i sykehusene, og ikke lønnsomhet. Det har jeg sagt mye om både i dokumentet vi nå behandler, og i det vi behandlet under forrige sak og i budsjettssammenheng.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg synes med respekt å melde at svaret statsråden her gir, er ganske urimelig.

SV har advart mot den høye andelen knyttet til innsatsbasert finansiering og tatt til orde for det nivået Regjeringen nå legger seg på. Vi har tatt til orde for at reisekostnadene bør inn i helseforetakene for å sørge for en omstrukturering, for på den måten å få til en bedre utnyttelse av ressursene. Vi har i mange sammenhenger, også sammen med Regjeringen, ønsket å dempe kostnadsveksten innenfor spesialisthelsetjenesten og utnytte ressursene bedre.

Vi har nå i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 5 foreslått at helseforetakene får et større ansvar i forhold til de samlede kostnadene, bl.a. når det gjelder private laboratorier, røntgentjenester, privatpraktiserende spesialister og psykologer. Det vi sier når det gjelder psykiatrien, er ikke at man ikke raskt skal komme i gang med en annen type finansiering, men at man skulle ha undersøkt flere modeller i løpet av 2004 før man går i gang. Det kunne jo til og med hende at man på samme tidspunkt som Regjeringen legger opp til, fra 2005, kunne ha kommet i gang.

Jeg synes ikke statsråden har noen grunn til å være indignert over at vi påpeker at det kan være uheldige sider ved Regjeringens tilnærming dersom man ikke veier dette i forhold til de gruppene som rammes hardest. Og det vi ser i forhold til psykiatrien i dag, er nettopp at en del grupper rammes hardt.

Nå refererte jeg et brev fra 15. desember som gjelder barne- og ungdomspsykiatrien i Oslo, der fagpersonell advarer mot nedbygging av de tjenestene. Jeg oppfatter at vi har et samlet ansvar i Stortinget for å sørge for at den utviklingen ikke fortsetter, og at man på en god måte ivaretar psykiatrien. Det er ikke fordi SV ønsker å fraskrive seg noe ansvar, det er fordi vi ønsker å ha et sterkt medvirkende ansvar for at tjenestene blir bedre enn i dag. Jeg er overrasket over at statsråden kan tolke det jeg sier og det SV har tatt til orde for, som et tegn på at vi ikke ønsker å bidra på en konstruktiv måte, og at vi ikke har konstruktive innspill som et ledd i å få til bedre tjenester.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg skal ikke bidra til å forlenge debatten ytterligere – bare konstatere at representanten Ballo og jeg da er enige om at man bør foreta et utredningsarbeid for å utvikle et innsatsbasert system for psykiatrien. At det er mange skjær i sjøen i forhold til et slikt utviklingsarbeid, har vi understreket veldig sterkt. Det er ikke snakk om å gjennomføre det på kort sikt, men det er snakk om å komme i gang med de undersøkelsene og de utredningene det er behov for.

Jeg må også si at jeg oppfatter SVs bidrag til debatten om utvikling av spesialisthelsetjenestene og sykehusene generelt som gjennomgående konstruktive, og vår lille passiar her i dag er ikke uttrykk for at jeg har endret oppfatning om det.

Presidenten: Med den hyggelige avslutningen er debatten i sak nr. 3 over.

(Votering, se side 1396)

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 29):

«Stortinget ber Regjeringen, i god tid før fremleggelsen av statsbudsjettet for 2005, legge frem en melding som tar for seg helheten i norsk legemiddelpolitikk fra søknad om godkjenning foreligger og frem til at pasienter kan ta det i bruk, herunder Statens legemiddelverks rolle, hvordan legemidler skal refunderes i fremtiden, saksbehandlingstider, opptak av nye legemidler i refusjonsordningen, hvordan prisfastsettelse skal foregå, hvor og hvordan legemidler skal omsettes, og hvordan en kan sikre den norske befolkning lik tilgang til legemidler uansett bosted til en tilnærmet lik pris.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1399)

S a k n r . 5

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 29):

«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en bred og helhetlig gjennomgang av blåreseptordningen, herunder også prosedyrer for saksbehandlingen og bevilgningsmessige ordninger.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1399)

S a k n r . 6

Innstilling frå sosialkomiteen om endringar under enkelte kapittel på statsbudsjettet medrekna folketrygda for 2003 under Sosialdepartementet (Innst. S. nr. 81 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 23 (2003-2004), unnateke kap. 664 og 666)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1399)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 28):

«Stortinget ber Regjeringa fremme en sak der folketrygdens dekning av hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. for funksjonshemmede utredes nærmere, herunder de økonomiske konsekvensene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1401)

S a k n r . 8

Innstilling fra forsvarskomiteen om iverksetting av fase 3 i omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon (Innst. S. nr. 93 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 12 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra forsvarskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Ove Width (FrP) (ordfører for saken): Den proposisjonen og innstillingen vi skal behandle i dag, omhandler tilpasninger i Forsvarets logistikkorganisasjon, FLO, er en oppfølging av Innst. S. nr. 25 for 2000-2001 og Innst. S. nr. 232 for 2002-2003 og skal sikre framdriften i omstillingen i forhold til tidligere vedtak i Stortinget. Proposisjonen må også ses i sammenheng med Forsvarets totale omstilling innenfor langtidspanoeren 2002-2005, eller Innst. S. nr. 342 for 2000-2001.

I neste langtidspanoer, for perioden 2005-2008, som legges fram for Stortinget i vårsesjonen 2004, vil det bli fremmet forslag til en mer dyptgripende omforming av FLO. Før vi går videre, vil jeg benytte anledningen til å takke komiteen for et konstruktivt arbeid i forhold til en proposisjon som i utgangspunktet virket svært uoversiktlig.

Komiteen la som sagt opp til et konstruktivt arbeid, og man ble derfor tidlig enig om innstillingens hovedinnhold, selv om enkelte forslag og merknader skulle bli forskjellige, i påvente av en langtidspanoer som forhåpentligvis i forhold til FLO vil bli et mer nøyaktig og oversiktlig dokument enn det vi skal behandle i dag. Derfor har komiteen denne gang i hovedsak valgt å være enige om viktigheten av divisjonsstrukturen, med etablering av Sjeff FLO og hans konsernstab og opprettelsen av divisjonene. Konsernstabens opprettelse vakte imidlertid en del forundring blant flere av komiteens medlemmer og utløste spørsmålsstilling til departementet. Opplegget virket på mange måter for byråkratisk og ressurskrevende, men komiteen har denne gang likevel valgt å la det passere og vil kunne komme tilbake til saken i langtidspanoeren.

Omorganiseringen av FLO innebærer at nåværende ledelsesorganisasjon legges ned og opprettes igjen med fire divisjonsledelser. Proposisjonen legger opp til at det

nedlegges et antall produksjonsenheter. Disse er foreslått videreført som en del av større produksjons- og resultatenheter under felles ledelse innenfor divisjonsstrukturen. Forvaltningene FLO/LAND, FLO/SJØ og FLO/LUFT legges dermed ned 31. desember 2003. For å si det enkelt: Hele proposisjonens hensikt har vært å forenkle og rasjonalisere, slik at Forsvaret selv har noe å forholde seg til som kan gjøre hverdagen enklere og mer rasjonell. Proposisjonens innhold virket i utgangspunktet for byråkratisk – selv nå gjør det det – noe komiteen har forsøkt å gjøre noe med, men man regner som sagt med å komme tilbake i forbindelse med langtidsproposisjonen, da i hvert fall komiteens intensjon er å gå mer dyptgripende inn i materien.

Det er også etter min mening et paradoks at det totalt i FLO i dag arbeider over 8 000 mennesker, eller ca. en tredjedel av de ansatte i Forsvaret, samtidig som det skjæres dramatisk ned i Forsvarets spisse ende. Proposisjonens intensjon vil riktignok gjøre noe med det, men det kommer sent og burde resultert i større og kraftigere grep enn det denne proposisjonen legger opp til. Vi forventer at langtidsproposisjonen blir klargjørende her.

Det er lagt opp til et innsparingsmål på 1 300 årsverk. Intensjonen er videre at 1 000 av disse årsverkene skal tas ut i løpet av 2004. Dette synes for meg noe defensivt, sett ut fra Forsvarets totale spisse ende. Men dette er også et resultat av en oppsvulming uten god kontroll.

Som sagt innledningsvis er komiteen enig om målet og intensjonen i proposisjonen, men ikke helt om midlet. Jeg viser til merknadene og forslagene i innstillingen. La meg nevne noe. I motsetning til regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, som følger forslaget i proposisjonen, mener Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet at IKT-virkosomheten ikke må splittes, en virksomhet som allerede har modernisert seg i stor grad, og likeledes har gjennomført en betydelig effektivisering. Det kan ikke være noen grunn til å gjøre noe med noe som er bra. Disse partiene vil foruten i merknads form også fremme forslag om dette.

I motsetning til de øvrige partiene mener Fremskrittspartiet at ledelsesapparatet i FLO bør samles under ett tak, da det etter den intense nedlegging som foregår i Forsvaret, og som har utløst mange ledige lokaliteter, ikke skulle være noen grunn til å bygge nytt. Huseby, der Forsvarets overkommando nettopp har flyttet ut, er et sted som ville egne seg utmerket til dette. Det fremmer Fremskrittspartiet forslag om.

Komiteen støtter proposisjonens forslag om lokaliseringen av PRE-elementer som er knyttet til driftsdivisjonene. Imidlertid mener Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet at lokalisering av en landsdekkende produktenhet vil være det beste, og vi foreslår dette lagt til adekvate lokaler på Hovemoen ved Lillehammer. Dette ligger inne i merknads form i innstillingen. De øvrige partiene ber Regjeringen utrede alternative løsninger.

Til slutt vil Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet peke på merknadene vedrørende opprettholdelse av teknisk personale på Ørland hovedflystasjon inntil innføring av nye jagerfly og henviser til Innst. S. nr. 244 for 1997-

1998, som nettopp understreker dette. Vi ser det som viktig at Ørland hovedflystasjon er selvforsynt med vedlikeholdskapasitet som kan deploieres med de operative styrkene for øvelser og operasjoner. Vi vil her også peke på de økonomiske konsekvensene en flytting vil innebære uten at noen beregninger er framkommet.

Helt til slutt vil jeg framsette det forslag som er inntatt i innstillingen fra Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet, og likeledes forslag nr. 2, som er fremmet av Fremskrittspartiet, og inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Per Ove Width har fremmet de forslagene han refererte til.

Leif Lund (A): Regjeringen la med denne proposisjonen fram et forslag til tilpasninger i Forsvarets logistikkorganisasjon, FLO, som oppfølging av tidligere proposisjoner og innstillinger.

Den proposisjonen vi i dag tar stilling til, sikrer framdriften i omstillingen i forhold til tidligere vedtak. Forslagene som behandles, må også ses i sammenheng med Forsvarets totale omstilling innenfor gjeldende langtidsperiode.

I langtidsproposisjonen som er ventet i februar/mars 2004, er det ventet at det vil komme nye forslag som innebærer en enda mer dyptgripende omforming av FLO. Det kan være spennende å se hva som kommer, for de tre første fasene av endringene av FLO var skissert i St.prp. nr. 55 for 1999-2000, men det var ikke skissert mer enn tre faser, og den tredje fasen behandler vi jo i dag.

Arbeiderpartiet har gitt sin støtte til at den øvrige del av Forsvarets militære organisasjon vil være FLOs viktigste oppdragsgiver. FLOs oppgaver kan defineres som en støttefunksjon for Forsvarets operative virksomhet. Det er derfor naturlig at FLO tilpasser seg den øvrige militære virksomhet, og at den framtidige organiseringen og lokaliseringen av FLO avhenger av de oppgaver og den lokalisering som Forsvarets operative virksomhet har og vil få.

FLO skal utvikles fra å være en forsvarsgrenorientert organisasjon, til en organisasjon med fire divisjoner. De fire divisjonenes øverste ledelse er foreslått lokalisert til Kolsås og Kjeller, og Arbeiderpartiet mener det er naturlig å benytte ledig militær infrastruktur til lokaliseringen av FLOs nye ledelselementer. Derfor støtter Arbeiderpartiet proposisjonens forslag til lokalisering, men mener at det skal vurderes et felles ledelselement i FLO. Grunnen er at samlokaliseringen kan gi et bedre grunnlag for eventuelle ytterligere rasjonaliseringer av toppledelsen, for det er jo slik at når resten av FLO opplever kutt og reduksjoner, må dette også gjelde toppledelsen. Slik jeg ser det, er det et godt prinsipp å begynne ovenfra når man skal vaske trappen.

Arbeiderpartiet gir sin støtte til at det under driftsdivisjonen skal etableres fem produksjons- og resultatenheter, såkalte PRE-er. Disse produksjons- og resultatenheter overtar styringen av dagens FLO-enheter innenfor sine områder snarest etter 1. januar 2004, og senest innen 1. august 2004. Disse PRE-ene skal ivareta forsynings-

og vedlikeholdstjenester. PRE-ene er knyttet til driftsdivisjonen, og Arbeiderpartiet støtter forslagene til lokalisering av PRE-ene med ett unntak, og det er at Arbeiderpartiet ber Regjeringen utrede en alternativ lokalisering av den landsdekkende PRE-en. Det vil ikke i denne omgang bli tatt stilling til hvor de lokale verkstedene skal være.

I forsvarssjefens militærfaglige utredning legges det opp til at en divisjon for tungt vedlikehold på sikt skal omdannes til aksjeselskap. Det kan hende Forsvarsdepartementet slutter seg til en slik anbefaling fra de militære. Likevel skjønner jeg ikke helt hvorfor forsvarssjefen skal ta stilling til hvorfor divisjonen for tungt vedlikehold skal gjøres om til aksjeselskap. Jeg kan heller ikke helt skjønne hvorfor forsvarssjefen legger opp til en nøyaktig angitt tidsramme for denne utviklingen, eller hvorfor den militærfaglige utredningen ser ut til å ta suksessen av en slik privatisering på forskudd. Det kan nemlig synes som dette alt er opp og avgjort, ettersom det står i MFU-en:

«Den beste måloppnåelsen fåes ved å gjøre FLO/TV til et statsaksjeselskap.»

Jeg trodde ikke det var den slags råd det norske Forsvarets militære sjef skulle komme med når han skulle vurdere Norges framtidige forsvar. Forsvarssjefens råd skal altså behandles av Forsvarsdepartementet, men vi vet jo hvilket parti som styrer det departementet. Det vil derfor ikke forbause meg om Stortinget må ta stilling til akkurat det privatiseringsforslaget når neste langtidsproposisjon skal behandles av Stortinget til våren. Jeg kan ikke si annet enn at det vil overraske meg stort dersom det på dette punktet skulle komme til en enighet mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene.

Åge Konradsen (H): La meg først få lov til å si at saksordføreren på en ryddig måte har gjort rede for sakens bakgrunn og komiteens innstilling.

FLO, eller det som egentlig heter Forsvarets logistikkorganisasjon, har som hovedoppgave å støtte styrkeproduksjonen og militære operasjoner i fred og internasjonale oppdrag i krise og krig. Denne virksomheten skal ta seg av anskaffelser, forsyninger, vedlikehold, fagmyndighet, utfasing og avhending av utstyr.

I dag omfatter logistikken i Forsvaret ca. 60 pst. av forsvarsbudsjettet, og har ca. 7 000 ansatte. Regjeringen har nå fremmet forslag til tilpasninger i FLO for å sikre framdriften i omstillinger i Forsvaret, i henhold til tidligere vedtak i Stortinget. Nå gir Stortinget Regjeringen nødvendige fullmakter for å videreføre omstillingen. Støttestrukturen har hengt etter øvrig struktur i omstillingen. Iverksettingen av FLO fase 3 fra nyåret er viktig for at Forsvaret skal nå de kvantitative og også de kvalitative mål Stortinget tidligere har satt for Forsvaret som helhet for langtidsperioden vi nå er inne i. For å sikre at Forsvarets støttefunksjoner blir best mulig tilpasset de behov som ligger i den militære organisasjonen, er det nødvendig å legge inn mekanismer som sikrer at tilbudet over tid best mulig følger etterspørselen. Målet er at FLO i hovedsak skal bli kundefinansiert, med den øvrige del av Forsvarets militære organisasjon som viktigste kunde.

Det vil da være kundens virksomhetsområder, lokalisering, behov og krav som skal være styrende for hvilke oppgaver FLO skal utføre, hva slags omfang virksomheten skal ha, og hvor denne skal drives.

Offentlig sektor har i de senere år i økende grad tatt privat sektor i bruk for å utføre offentlige tjenester. Denne utviklingen berører også Forsvaret i høy grad og går under fellesbetegnelsen Offentlig Privat Samarbeid – og som så ofte i Forsvaret, har vi også i dette tilfellet en forkortelse, nemlig OPS. Hensikten er å oppnå økt fokusering på strategiske områder, kvalitetsforbedring av kjernevirksomheten og en reell kostnadsreduksjon. OPS er således et kraftfullt verktøy som gir mulighet for å realisere materiellprosjekter og prosjekter relatert til eiendom, bygg og anlegg, som det ellers finnes økonomi til å sikre.

Videre kan det være en fordel at deler av eventuell risiko spres ved at det overføres til en partner. I tillegg gir det mulighet for tettere samarbeid med private aktører som også skal støtte Forsvaret i væpnet konflikt i Norge og i utlandet.

Forsvaret er nå inne i en dyptgripende moderniseringsprosess, både hva angår militære kapasiteter, forskning og utvikling, anskaffelser, understøttelse og drift. OPS kan være et vesentlig bidrag i denne moderniseringsprosessen.

I tillegg må deler av FLO kunne tilby sine tjenester til det private markedet. Der FLO er best, vil de også kunne vinne anbud utenfor Forsvaret. Der FLO ikke har de beste forutsetningene, eller der etterspørselen ikke er stor nok til å forsvare egen kontinuerlig virksomhet, vil det være naturlig at Forsvaret kjøper tjenestene i det private markedet. For å muliggjøre dette, skal FLO gå fra å være en forsvarsorientert organisasjon med til dels midlertidig integrerte funksjoner, til en divisjonalisert og prosessbasert organisasjon med helhetlig perspektiv.

Det nye FLO vil derfor bestå av fire divisjoner underlagt Sjef FLO og konsernstaben. Det etableres en landsdekkende produksjonsenhet og fire regionale produksjonsenheter for å ivareta FLOs utførende forsynings- og vedlikeholdstjenester. Kunden skal i driftsmessig sammenheng møte ett FLO – sentralt ved at det etableres et operasjonssenter for logistikk under Sjef Driftsdivisjonen og lokalt ved etablerte produksjonsenheter.

Kjetil Bjørklund (SV): Proposisjonen vi behandler i dag, er en del av arbeidet med å gjøre Forsvarets logistikksystemer om fra en rekke frittstående organisasjoner utgått fra enkeltbehov og fra de enkelte forsvarsgrener, til en samlet organisasjon. Dette er en god tanke, og i hovedsak er komiteen enstemmig i sin vurdering av dette, og slutter seg til forslaget om å opprette fire divisjoner og fem produksjonsenheter. Det vil gjøre det enklere å oppnå målsettingen om en organisasjon der det er kundens virksomhetsområder, lokalisering, behov og krav som skal være styrende for hvilke oppgaver FLO skal utføre, hvilket omfang logistikkvirksomheten skal ha, hvor denne skal drives og med hvilken kvalitet.

På noen områder skiller imidlertid komiteen lag i sine vurderinger, og jeg skal peke på noen av disse. Det gjelder særlig splittelsen av IKT-arbeidet i to divisjoner, mellomnivå vedlikehold av F-16, konkurranseutsetting, bortsetting og Offentlig Privat Samarbeid.

Splittelsen av IKT-arbeidet er, etter SVs mening, en full helomvendning av tidligere vedtak i Stortinget. Forsvaret tar ikke et steg framover, men isteden to steg bakover mot situasjonen som var før omstillingen av Forsvaret startet. Flertallet går nå inn for en oppsplitting av IKT-fagmiljøet, verdikjeden og ressursene i to deler. Resultatet kan bli uklarhet i forhold til rolle og ansvarsdeling og redusert evne til å levere til kundene, både Forsvarets militære organisasjon og sivile kunder.

I tidligere stortingsproposisjoner har målsettingene vært å få til følgende:

For det første: kraftsamling av IKT uten konkurrerende IKT-miljø hos FLO og hos kunden.

For det andre: plassering av enhetlig ansvar i et ende til ende-perspektiv, altså et totalansvar for IKT-leveranser i et livssyklusperspektiv.

For det tredje: et helhetlig system og arkitekturansvar for IKT, som innebærer et klart definert ansvar for leveranser av helhetlige IKT-løsninger i et livssyklusperspektiv.

Man har oppnådd gode resultater med dette allerede, og sjansene for å innfri målsettingene, inkludert nedbemanningen, har vært og er til stede. Nå er sjansen stor for at vi kommer til å oppleve konkurrerende IKT-miljøer, manglende totalansvar for IKT-leveransene i et helhetlig livssyklusperspektiv og uklare ansvarsforhold totalt sett. Jeg kan ikke se at det er gjort konsekvensutredninger som støtter flertallets syn på dette.

SV, Fremskrittspartiet og Senterpartiet støtter ikke Regjeringens og Arbeiderpartiets syn i denne saken, og har fremmet et eget forslag om fortsatt samling av IKT-miljøene i FLO, som representanten Width refererte til, og jeg henviser til dette.

Mellomnivå vedlikehold av F-16 er i proposisjonen foreslått flyttet til Bodø. Flertallet i komiteen går inn for å tilpasse vedlikeholdsrutinene av F-16, at Ørland skal ha vedlikeholdskapasitet i forhold til å støtte internasjonale operasjoner, og at de ressursene som i dag brukes på mellomnivå vedlikehold, skal brukes til annet vedlikehold, som er nødvendig på grunn av økt flytmetall.

Så tar flertallet til orde for en utredning av det hele og en ny behandling til våren i langtidsproposisjonen. Hva dette vil resultere i, er uavklart, men det gjør det ikke lettere å tro at mellomnivå vedlikehold fortsatt skal bli på Ørland, slik det er i dag, men vi kan jo håpe. SV mener imidlertid at det er rimelig at fordelingen mellom Bodø og Ørland, slik den er i dag, skal fortsette, ikke minst av hensyn til det omfattende tekniske fagmiljøet på Ørland, og det gode samspillet med skoleverket i regionen.

Denne proposisjonen omhandler endringene av organisasjonsstrukturen i FLO og lokalisering av ledelselementene i divisjonen og de landsdekkende produksjonsenhetene. Det er enighet i komiteen om at lokaliseringsspørsmål i FLO for øvrig vil komme opp for Stortinget i

forbindelse med langtidsproposisjonen som kommer til våren.

Den eneste lokaliseringdiskusjonen som er synliggjort i merknadene fra komiteen, er knyttet til ledelsen i Produksjonsenhet Landsdekkende, der hele komiteen ber om alternative utredninger, herunder Hovemoen ved Lillehammer, mens et mindretall, herunder SV, anbefaler at Lillehammer velges. I dette ligger det selvsagt sterkere føringer mot Lillehammer, ikke minst av hensyn til at det her ligger bygg og anlegg som er godt tilrettelagt for denne funksjonen. Jeg har imidlertid stor tro på at vi skal kunne komme fram til en god løsning for Lillehammer når saken kommer opp i neste omgang.

Konkurranseutsetting, bortsetting og Offentlig Privat Samarbeid er alle varianter av en tanke om at Forsvaret skal utføre mindre selv og kjøpe mer utenfra eller leie kapasiteter fra private. Det er ingenting som tyder på at dette blir særlig billigere eller mer effektivt enn å drifte logistikkjenestene selv, og SV har i merknader både i denne saken og i budsjettet for neste år presisert at dette er en uheldig utvikling i Forsvaret. Vi kommer til å følge denne utviklingen nøye i tiden som kommer.

Til slutt vil jeg peke på den skarpe kritikken som har kommet fra arbeidstakerorganisasjonene i forbindelse med arbeidet med denne proposisjonen. SV mener at det selvsagt er slik at Forsvaret skal forholde seg til det avtaleverk som er framforhandlet, i alle sine prosesser, og særlig når det omfatter mange menneskers arbeidsplasser og omfattende organisasjonsendringer.

Denne proposisjonen har skapt stor uklarhet langt inn i Forsvarets organisasjon, og det bør også være i Forsvarets interesse at prosessene foregår slik at resultatene er entydige og klare å forholde seg til.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Omstillingen i Forsvaret er meget omfattende, og det er viktig å sikre framdriften i den totale omstillingen innenfor gjeldende langtidsperiode 2002–2005.

I dag skal vi vedta iverksetting av fase 3 i omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon, som innebærer at det opprettes en prosessbasert internstruktur, i utgangspunktet basert på en struktur på fire divisjoner. Samtidig er det varslet en mer dyptgripende omforming av FLO, som vil bli fremmet i langtidsproposisjonen til våren – for perioden 2005–2008.

Kristelig Folkeparti ser det som viktig at helhetstenkingen på tvers av forsvarsgrenene videreutvikles og styrkes. Å se Forsvaret som ett forsvar er avgjørende for godt og effektivt samarbeid og god ressursutnyttelse, både økonomisk og for kompetanseutvikling.

Det er viktig at Forsvarets logistikkorganisasjon organiseres og drives så kostnadseffektivt som mulig, og – aller viktigst – at det er tilpasset Forsvarets behov. FLO skal i hovedsak være kundefinansiert og ha øvrig del av Forsvarets militære organisasjon som viktigste kunde.

Det er kundens virksomhetsområder, lokalisering, behov og krav som skal være styrende for hvilke oppgaver FLO skal utføre, hvilket omfang logistikkvirksomheten skal ha, hvor den skal drives, og med hvilken kvalitet.

(Wisløff Nilssen)

FLO må være en organisasjon i endring der omstilling blir en permanent metode for å være tilpasset virksomheten. Det vil være avgjørende i forhold til målet om å være en troverdig, foretrukket og konkurransedyktig logistikkorganisasjon.

FLO fase 3 kjennetegnes ved at man under en konsernledelse grupperer virksomheten i fire selvstendige divisjoner fra 1. januar 2004. Hver divisjon skal fungere som en komplett enhet i virksomheten med sitt eget produksjonsområde, marked og forretningsidé. Divisjonene gis eget forretnings- og resultatansvar og styres gjennom rammer, mål og resultatkrav. Resultatansvaret innebærer også ansvar for utvikling og fornyelse av divisjonens virksomhet.

En betydelig andel av forsvarsbudsjettet omsettes gjennom FLO. Materielldivisjonen skal gjennomføre alle større materiellanskaffelser, oppgraderinger og modifikasjoner i et tett samarbeid med kunder og overordnet myndighet. Divisjonen skal utvikle og vedlikeholde et apparat som er i stand til å ivareta alle planleggende og utøvende funksjoner knyttet til effektiv gjennomføring og styring av materiellprosjekter.

Materielldivisjonen utøver fagmyndighetsansvar for alt materiell i materiellets levetid, dvs. fra idé og utvikling til avhending. På grunn av Forsvaret egenart, både med hensyn til materielldesign, teknologi og operativ bruk, er det funnet hensiktsmessig at forvaltningsmyndigheten selv er en del av fagmyndigheten. Materielldivisjonen skal derfor utføre tilsynsfunksjoner, bl.a. forvalte bestemmesverk, dispensasjonssøknader og kontroll, for å ivareta et helhetlig ansvar for materiellforvaltningen. Det er sikkert hensiktsmessig å samle så mye ansvar for planlegging, gjennomføring og styring av materiellprosjekter.

Materielldivisjonen utarbeider og vedlikeholder det overordnede regelverk for forvaltning og bruk av materiell i Forsvaret, etter sivile nasjonale og internasjonale lover og direktiver. Og tilsynsfunksjonen skal videreutvikles med spesiell fokus på spørsmålet om habilitet.

Kristelig Folkeparti har merket seg forsvarsministerens svar i spørretimen på et skriftlig spørsmål, nr. 18, i oktober i år vedrørende bedre innkjøpsrutiner med hensyn til rullering av personell og karantenebestemmelser for tidligere ansatte i innkjøpsfunksjoner.

Spørsmålet ble behandlet i St.meld. nr. 11 for 2000-2001, Om forholdet mellom embetsverket, departementenes politiske ledelse og andre samfunnsaktører. Det er Arbeids- og administrasjonsdepartementet som har ansvaret for oppfølgingen av denne stortingsmeldingen når det gjelder regler for alle statsansatte, og som arbeider med utformingen bl.a. med retningslinjer ved personell- overgang.

I tillegg til utforming av regelverk og retningslinjer presiserer statsråden i sitt svar at det vil være et spørsmål om moral og integritet hos den enkelte ansatte. Det er jeg helt enig i. Det er viktig, og da spesielt i Forsvaret, som årlig foretar investeringer for nærmere 10 milliarder kr.

Det finnes etiske retningslinjer for Forsvarets anskaffelsesrelaterte virksomhet, der det er fastsatt at

«det skal utvises særlig aktsomhet overfor leverandører som i løpet av den senere tid har tilsatt personell som i løpet av de siste to år har vært ansatt i Forsvaret».

Kristelig Folkeparti er tilfreds med at Forsvarsdepartementet arbeider med fastsettelse av et nytt anskaffelsesregelverk, og at statsråden vil påse at de etiske retningslinjene i regelverket ivaretar behovet for kontroll av Forsvarets ansatte og leverandører. Det er viktig med tanke på å forebygge uregelmessigheter.

I proposisjonen har vi også registrert at det skal etableres fem produksjons- og resultatenheter for å ivareta de utførende forsynings- og vedlikeholdstjenestene, og at fire av disse enhetene vil inneholde funksjonene forsyning, vedlikehold og et operasjonssenter for logistikk. Den femte enheten står for den landsdekkende forsyningsproduksjonen og skal ha ansvar for sentrale innkjøp, rammeavtaler og styring av de totale nasjonale beholdningene. Produksjons- og resultatenheter overtar styringen over dagens FLO-enheter innenfor sitt område snarest etter 1. januar og senest innen 1. august 2004.

Kristelig Folkeparti er ikke med på flertallsmerknaden der man merker seg kritikken fra avtaleorganisasjonene i arbeidsprosessen fram til forslaget om divisjoneringen. Jeg hørte også kritikken, men i svarbrev fra statsråden har vi fått en oversikt over de møter som er avholdt, så jeg oppfatter at arbeidstakerorganisasjonene har blitt orientert og vært med i prosessen. Nyansene går etter min oppfatning på når endringer som involverer gjeldende regler i arbeidslivet, herunder hovedavtalene og arbeidsmiljøloven, starter. Jeg regner med at den prosessen starter i løpet av 2004, og da tar jeg det som en selvfølge at avtaler og regler følges.

Jeg ser ikke behov for å gjenta detaljer som allerede er tatt opp av andre representanter, spesielt i representanten Konradsens innlegg.

Marit Arnstad (Sp): Innstillingen viser at det ikke er noen stor grad av uenighet om behovet for en omstilling og besparelse når det gjelder Forsvarets logistikkorganisasjon og logistiktjenester. Derimot er det delte meninger om hvordan dette bør foregå, og om hvordan prosessen bør skje. Jeg synes det er viktig å merke seg at komiteen er klar på at det vi i dag gjennomfører, er den tredje fasen i omstillingen, og det er en overordnet behandling, men at de forslagene som vil innebære en mer dyptgripende omforming av FLO, først og fremst vil bli behandlet i forbindelse med langtidsproposisjonen for neste periode. I den forbindelse er det også viktig å merke seg at et flertall i komiteen, alle utenom regjeringspartiene, sier klart fra at den type dyptgripende omforming også må dreie seg om organisering og lokalisering av de lokale enhetene.

Jeg tror at det er muligheter for omstilling og besparing som ligger til grunn for det alle partier har sett på i forbindelse med denne proposisjonen. Men når vi da har blitt uenige på en del punkter, er det åpenbart fordi vi har

satt spørsmålstegn ved et par av de ting som foreslås, og ved den prosessen som av og til foregår knyttet til omstilling. Fra Senterpartiets side har vi funnet grunn til å påpeke at vi synes det er utilfredsstillende at en når en foretar omstillinger, ikke kan angi noe verken om hva de næringspolitiske eller distriktpolitiske konsekvensene av omstillingene vil bli, slik det går fram av proposisjonen. Derfor mener vi at det før en går videre i forhold til omstillingsarbeidet i FLO knyttet til langtidsplanen, er en betingelse at en også får en grundigere utredning av de næringspolitiske og distriktsmessige konsekvensene, som jo er svært viktige knyttet til omstillingene i Forsvaret totalt sett.

Her har også vært nevnt at arbeidstakerorganisasjonene har hatt reaksjoner knyttet til prosessen. Det kan være ulike meninger om i hvor stor grad de bør bli hørt før og etter det som Stortinget her behandler. Men det som jo må være poenget, er at prosessen er åpen og inkluderende også i forhold til arbeidstakerne, slik at de føler at de blir hørt, om ikke bestandig det de sier, blir tatt til følge. I en slik prosess som angår folk så direkte som det omstillingene i Forsvaret gjør, må de iallfall føle at de har fått muligheten til å bli hørt.

Det er på to punkter at det særlig er et skille i komiteen når det gjelder hvordan en bør foreta omstillinger. Etter min mening går det også på hvordan en faktisk velger å spare i Forsvaret i tiden framover. Utgangspunktet for en del av de innsparingene som foreslås, er at en skal ha mer samordnet virksomhet, en mer koordinert funksjon. Da er det enkelte av oss som synes det er en smule merkelig at en foreslår den type organisering av IKT-virksomheten som en i proposisjonen har foreslått, en organisering som jo i realiteten bidrar til å splitte opp et miljø som fungerer godt som et samlet og koordinert miljø. IKT-miljøet har så langt vært en suksess for det norske forsvaret, som også har bidratt til kompetansemessige og næringsmessige ringvirkninger, og som også allerede har gjennomført en betydelig effektivisering. At en da velger å gjøre noe som konsentrerer virksomheten mindre enn i dag, og også fører til en oppsplitting mellom FLO/D og FLO/IKT, finner noen av oss uheldig, og det blir påpekt i innstillingen.

Så er det også et annet punkt der vi skiller lag i komiteen, og der et flertall har såpass sterke betenkeligheter knyttet til det som skjer, at jeg regner med at statsråden har merket seg det nøye. Det gjelder spørsmål om mellomnivå vedlikehold av F-16 på Ørland. Mens resten av forslagene i proposisjonen er begrunnet med at en her skal ha økonomiske innsparinger, ble det i brev av 9. desember fra statsråden bekreftet at dette hadde ikke noe særlig med økonomisk innsparing å gjøre, men med andre forhold. En kan jo spørre seg hvorfor det da tas inn her, og hvorfor det da ikke utsettes til den samlede behandling en skal ha i langtidsplanen knyttet til omorganisering av en rekke andre ting. Faktum er at en fra FLO/LUFTs side har kommet svært langt i å si fra både til Ørland og Bodø at det skal være slik som det står i proposisjonen. Men der bør det gis en annen beskjed etter dagens debatt, for det som sies fra flertallet i salen her i

dag, er noe annet enn det som ble sagt fra Regjeringens side, og det tror jeg er nødvendig at en også klargjør i forhold til FLO/LUFT i etterkant av dagens behandling. Flertallet går ikke så langt som det Senterpartiet skulle ha ønsket, men flertallet sier også at her må en ikke endre den eksisterende arbeidsfordeling før en har fått en utredning, og at en så må ta stilling til det spørsmålet på nytt.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Marit Nybakk (A) (komiteens leder): La meg først få takke saksordfører for et veldig ryddig og ordentlig arbeid med en til dels svært utilgjengelig proposisjon.

Så vil jeg understreke at Forsvarets omstilling sannsynligvis er den største restruktureringen av offentlig sektor noensinne i vårt land. Derfor er det en krevende jobb. Det er en krevende jobb også for dem som blir berørt, for ansatte og for lokalsamfunn. Omstillingen i Forsvarets militære organisasjon er i ferd med å bli iverksatt. Vi trenger altså et mobilt innsatsforsvar til erstatning for det store stedbundne invasjonforsvaret. Dette vil bli ytterligere utdypet, regner jeg med, i den langtidsproposisjonen som vi får til Stortinget, forhåpentligvis i februar måned.

I dag behandles fase 3 i omleggingen av Forsvarets logistikkorganisasjon. Generelt kan vi vel si at logistikk og støttefunksjoner har et betydelig etterslep i forhold til omstillingene i den militære organisasjonen, som også flere har vært inne på. Dette må i tillegg ses i sammenheng med de samarbeidsrelasjoner vi har med enkelte allierte land, f.eks. Nordsjø-samarbeidet, som vil dreie seg om både opplæring, trening, vedlikehold, anskaffelser og logistikk.

I denne omgangen tas det to grep for omorganisering av en til dels svært overbyråkratisert logistikkorganisasjon. I stedet for atskilte logistikkorganisasjoner for enkelte våpengrener, slås nå disse sammen, og FLO skal deles inn i tematiske divisjoner, dvs. divisjoner som dekker forskjellige oppgaver. Mange vil si at det faktisk var på tide. Vi husker radarfiaskoen for Kystvakten, der FLO/SJØ hadde glemt å konferere med FLO/LUFT og dermed kjøpte inn en radar som fungerte på havoverflaten, men som ikke fanget opp verken Kystvaktens egne helikoptre eller for den saks skyld andre flybevegelser.

Det andre grepet som tas, er opprettelsen av fire regionale produksjonsenheter, lokalisert til Bardufoss, Bodø, Haakonsværn og Gardermoen/Romerike, dette i tillegg til en landsdekkende produksjonsenhet. Statsråden har i brev til komiteen presisert at den angitte lokalisering kun gjelder ledelsen av den enkelte produksjonsenhet, som er anslått til mellom 20 og 30 årsverk.

Sjef PRE vil ha kontroll- og koordineringsmyndigheten over bruken av alle ressurser innenfor sitt geografiske område, uavhengig av fagområder og på tvers av tidlige kapasiteter som har vært basert på våpengrener. FLOs ressurser vil dermed kunne utnyttes mer optimalt.

Komiteen tar til etterretning at lokalisering, av både divisjonene og PRE-ene, skal være tilnærmet kostnads-

fri, dvs. at eksisterende og innflyttingsklare lokaler skal brukes. Det er for øvrig et flertall i komiteen som mener at landsdekkende PRE bør lokaliseres til Lillehammer, fortrinnsvis til Hovemoen. Arbeiderpartiet er riktignok gått inn i flertall med regjeringspartiene for å få det utredet, for skal man fravike fra lokalisering som foreslås i en proposisjon, bør det utredes på en skikkelig måte. Det ber vi om blir gjort til langtidsproposisjonen til våren.

I den foreliggende proposisjonen er det mange formuleringer som er egnet til å forvirre. Derfor er det stilt mange spørsmål til statsråden som er besvart og vedlagt innstillingen. Svarene er til dels både oppklarende og pedagogiske, særlig sammenlignet med proposisjonen. Derfor er også både spørsmålene og svarene vedlagt i innstillingen.

Det som vi bl.a. har fått oppklart, og også fått bekrefte i høring med statsråden, er at de lokale enhetene, verksteder og lignende skal videreføres under ny administrativ ledelse. Behandlingen i dag betyr altså ikke nedleggelse eller omorganisering av disse.

Under høringene fikk komiteen innspill om å utsette proposisjonen. Det ville betydd at vi måtte legge inn 471 mill. kr ekstra på neste års budsjett og forsinket omstillingsprosessen kraftig. Det har vi altså ikke gjort. Det er en enstemmig komite som har gått inn for å behandle denne proposisjonen.

Men komiteflertallet finner grunn til å presisere at i en så vanskelig omstilling som denne, som jeg også sa innledningsvis, må gjeldende regler i arbeidslivet, hovedavtaler og arbeidsmiljølov legges til grunn i forholdet til de ansatte og deres organisasjoner. Det er derfor denne merknaden også er lagt inn. Vi forutsetter at det skjer i det videre arbeidet med omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon.

Bjørn Hernæs (H): Regjeringen får i all hovedsak støtte for proposisjonen. Så lenge kritikken i all hovedsak går på at enkelte har hatt vanskeligheter med å sette seg inn i proposisjonen, tror jeg det er en kritikk Regjeringen godt kan leve med. Det er for øvrig ikke nødvendigvis bare proposisjonens skyld.

Proposisjonen er i det hele avgjørende for å sikre fremdriften i omstillingen i henhold til tidligere vedtak i Stortinget, og for at Forsvaret skal ha reelle muligheter til å nå de målene Stortinget har satt for bl.a. årsverksreduksjon og arealanskaffelse.

Å utsette iverksettingen av fase 3, eller bare delvis å gjennomføre divisjonaliseringen, vil vanskeliggjøre – for ikke å si umuliggjøre – realiseringen av sentrale kvantitative stortingssatte omstillingsmål. Det er derfor gledelig at flertallet nå gir Regjeringen nødvendige fullmakter til å videreføre omstillingen, uten utsettelse i forhold til den foreslåtte tidsplanen.

Når det gjelder et par av mindretallets merknader, fastslår jeg bare at mens Regjeringen og flertallet ønsker å få utredet forholdet mellom Ørland og Bodø, vil mindretallet at den avgjørelsen skal tas i dag. Regjeringen og stortingsflertallet er av den mening at det alltid er en fordel å vite mest mulig før man beslutter. Det er overraskende at det ikke gjelder også for resten av Stortinget.

Når det gjelder Fremskrittspartiets forslag om Huseby, er det en gjenganger. Huseby er i dag i en forfatning som vil kreve meget store ombygninger hvis det skulle huse en stor enhet. I tillegg til det går Huseby inn som en del av finansieringen av omstillingen av Forsvaret. Derfor finner flertallet det riktig å bruke den bygningsmassen man i dag har tilgjengelig, og så på sikt se på en eventuell samlokalisering. Det var de nokså små tingene som kan bemerkes i forhold til mindretallet.

I perioden 1. januar 2004–31. desember 2005 skal innsparingsmålene på inntil 1 300 årsverk nås. Realisering av årsverksinnsparingen i perioden innebærer isolert sett en brutto årlig innsparing på ca. 1,1 milliarder kr. Realisering av arealreduksjoner tilsvarer en brutto husleiereduksjon på ca. 600 mill. kr. FLO skal, som en hovedsakelig kundefinansiert organisasjon, fortsatt vise seg nødvendig og etterspurt.

FLO er i dag en nødvendig og etterspurt organisasjon og besitter viktig kompetanse for Forsvaret. FLOs kompetanse vil også være viktig i fremtidens forsvar. Det er imidlertid behov for å rasjonalisere, samt gjøre organisasjonen mer lydhør overfor de endringene som skjer rundt FLO.

Det er viktig at støttefunksjonene tilpasser seg krav og behov fra den militære organisasjonen på en dynamisk måte. For å sikre at Forsvarets støttefunksjoner blir best mulig tilpasset de behov som ligger i den militære organisasjonen, er det nødvendig å legge inn mekanismer som sikrer at tilbudet verken er for stort, for lite, på feil sted eller i feil form i forhold til den reelle etterspørselen. Derfor skal det være kundens virksomhetsområder, lokalisering, behov og krav som skal være styrende for hvilke oppgaver FLO skal utføre, hvilket omfang virksomheten skal ha, og hvor denne skal drives.

For å kunne gjennomføre dette er vi avhengig av et mer dynamisk FLO, i tillegg til at forsvarssjefen får betydelige fullmakter til å ta de nødvendige grep. Størrelse og beliggenhet på logistikkens ulike ledd er noe Stortinget verken kan eller bør styre i detalj.

Gjennom vedtaket her i dag gir Stortinget politiske føringer sammen med en organisasjonsstruktur som gjør det mulig for forsvarssjefen å nå de rasjonaliseringsmål som Stortinget tidligere har satt, samtidig som FLO tilføres mekanismer som bedrer muligheten til å justere knappe ressurser etter hvor behovet er størst. Dette gjøres ut fra de faktiske behovene som hovedkunden har, og hovedkunden er som kjent Forsvarets militære organisasjon.

Gunnar Halvorsen (A): Stortinget skal i dag ta stilling til iverksetting av fase 3 i omstillingen av Forsvarets logistikkorganisasjon. Forsvarets logistikkorganisasjon ble opprettet for å bidra til å effektivisere Forsvarets logistikkfunksjon. FLO har på denne bakgrunn fått en viktig rolle i den totale effektiviseringen av Forsvaret.

I St.prp. nr. 55 for 1999-2000 foreslo Regjeringen å iverksette etablering av en felles investerings- og utviklingsorganisasjon for Forsvaret. Arbeidet med å forbedre den såkalte fase 3 av FLO ble igangsatt. Det ble klart

at arbeidet med fase 3 ville pågå parallelt med fase 1 og 2.

I St.prp. nr. 55 ble det ikke fremmet noen konkret anbefaling om valg av ny tilknytningsform, eksempelvis forvaltningsbedrift, statsforetak, aksjeselskap eller lignende for FLO. Slike forslag ble heller ikke foreslått i den stortingsproposisjonen Stortinget tar stilling til nå.

Det heter i Innst. S. nr. 232 for 2001-2002 at eventuelle anbefalinger om å velge en annen tilknytningsform for hele eller deler av FLO vil bli fremmet for Stortinget i egen proposisjon i tråd med Stortingets føringer. Disse føringene har ikke Regjeringen kommet med i den proposisjonen vi tar stilling til i dag, og trolig er det på dette feltet vi kan vente oss nytt innhold i den kommende langtidsproposisjonen, noe representanten Lund var inne på i sitt innlegg.

Vi må huske på at endringen som Stortinget i dag vedtar for FLO, blir gjort for å rette opp den strukturelle krisen Forsvaret var på vei mot. La oss ikke tape av syne at målet med omstillingen for Forsvaret er å skape et troverdig forsvar som kan løse framtidens oppgaver. Kravet til Forsvaret er kraftig forandret de siste ti årene. Forsvaret var under den kalde krigen organisert for å håndtere en situasjon der trusselen var omfattende. Behovet som kunne avhjelpe den daværende situasjonen, var et stort mobiliseringsforsvar. Forutsetningen for et forsvar av denne typen er ikke lenger til stede. På grunn av den typen forsvar som den kalde krigen trengte, var støtte- og logistikkvirksomheten i Forsvaret dimensjonert for å få et mobiliseringsforsvar på bena når det en gang var behov for det. Det var og er derfor et helt klart behov for å effektivisere Forsvarets støttevirksomheter. Reduksjon av utgifter knyttet til støttevirksomheten er også helt nødvendig for å frigjøre ressurser til operativ virksomhet i Forsvarets spisse ende.

Den proposisjonen Stortinget tar stilling til i dag, er nok et trinn i dette overordnede arbeidet. Proposisjonen om FLO fase 3 skal sikre framdriften i omstillingen av FLO og Forsvaret generelt i henhold til tidligere stortingsvedtak. FLOs nye organisasjon skal dimensjoneres etter operative og styrkeproduksjonsmessige behov og krav. Men organisasjonen skal også reguleres etter antall årsverk. Innen 31. desember 2005 er innsparingsmålet 1 300 årsverk. 1000 av disse årsverkene skal tas ut i løpet av 2004. Når vi ser på de personellmessige konsekvenser omleggingen har, er det viktig å vise til at flertallet i komiteen sier:

«Komiteen vil understreke at årsverksreduksjonene ikke må resultere i økte kostnader ved bruk av eksterne konsulenter eller bortsetting av arbeid.»

Avslutningsvis vil jeg si jeg er glad for at et flertall har funnet fram til et kompromiss når det gjelder mellomnivåvedlikehold på Ørland og Bodø hovedflystasjoner. Det blir spennende å følge med på sakens utvikling utover våren, for det siste ordet om FLO er ikke sagt.

Presidenten: Nei, det tror presidenten vi kan være enig med representanten i.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg vil innledningsvis få takke komiteen for godt arbeid og for at vi i hovedsak har blitt enige om alle viktige problemstillinger og forslag som ligger i proposisjonen.

Flere har vært inne på at det vi i dag gjør, er å fokusere på at støttestruktur skal tilpasses den operative strukturen. Det er riktig som flere har vært inne på, at vi har tatt betydelige steg for å omorganisere den operative strukturen – den spisse enden – også med nedbemanning og nedleggelse. Nå er det støttestrukturen som står for tur. Det er også viktig å fokusere på at støttestrukturen er til for den operative strukturen, ikke omvendt. Og det synes jeg det er gledelig at flere har gitt uttrykk for i debatten.

Som saksordfører var inne på, er dagens proposisjon avgjørende for å sikre framdriften i omstillingen. Enkelte har vært inne på at proposisjonen er uoversiktlig. I så fall er jeg glad for at vi gjennom spørsmål og svar mellom komite og departement har kunnet belyse mange detaljer som har vært viktige, ikke minst fordi de belyser hvilke konsekvenser divisjonsinndelingen vil ha på nedbemanningssiden.

Noen har reist spørsmål ved om det var riktig å ha en konsernstab – er den byråkratisk? Til det har vi svart at konsernstaben er nedbemannet fra 98 til 30 og slik sett har tatt et betydelig skritt i riktig retning avbyråkratisering.

Fremskrittspartiets saksordfører var inne på at 8 000 er ansatt i FLO i dag, og at dette er en tredjedel av Forsvaret, og saksordfører karakteriserte den nedbemanningen som forsvarssjefen planlegger på 1 300 på to år, som «defensivt». I så fall imøteser jeg både konkrete forslag og drahjelp når vi til våren skal se på ytterligere tiltak for å nedbemanne FLO.

Flere har vært inne på at vi er enige om mål og intensjon. På de områdene hvor komiteen har skilt lag, er de ulike syn godt belyst, også gjennom spørsmål og svar mellom komite og departement.

Noen har vært inne på at det å splitte FLO/IKT er et steg bakover. Det er ikke mitt syn og heller ikke forsvarsledelsens syn. Forsvarsledelsen mener tvert imot at vi nå har tatt ut den nedbemanning og effektivisering som er mulig innenfor dagens organisering av FLO/IKT, og at skal vi klare å få til en ytterligere nedbemanning, er det helt nødvendig med det skillet mellom drift og øvrig IKT-virksomhet som man her tar til orde for. Jeg er i hvert fall glad for at flertallet i komiteen støtter det. Jeg er også glad for at vi på denne måten signaliserer at de som har det praktiske ansvaret for de meget strenge nedbemanningskrav som Stortinget har stilt til Forsvaret, at de som har stilt dette kravet, nå også er villig til å la de som har det praktiske ansvaret, få ansvaret fullt ut til også å identifisere hvordan dette best kan skje. Det er ofte slik at de som har skoen på, er best kvalifisert til å komme med vanskelige og kontroversielle, men nødvendige forslag.

Det er selvfølgelig unødvendig, eller burde være unødvendig, å si at vi i det videre arbeid fra nå til august forutsetter at forsvarsledelsen har et godt samarbeid med organisasjonene innenfor gjeldende regelverk. Det har

også forsvarsledelsen klart gitt uttrykk for at de har til hensikt, og har hatt til hensikt fram til nå.

Jeg vil så gjerne få belyse et helt spesielt tema, nemlig Ørland versus Bodø, fordi dette temaet nettopp handler om det jeg sa innledningsvis: støttestruktur versus operativ struktur. Det er riktig som flere har vært inne på, at forslaget har ikke kommet for å spare penger. Forslaget har kommet fordi vi har et behov for å øke operativ evne i form av antall flytimer på F-16-flåten vår. Så det GIL har foreslått, er at man rendyrker Ørland mer i retning av å kunne produsere flytimer og vedlikehold rett inn mot det, mens man har et vedlikehold på Bodø hovedflystasjon som er mer langsiktig, eller et mellomnivåvedlikehold.

Dette har vi heldigvis en anledning til å komme tilbake til til våren. Argumentene er så gode at jeg har tillit til at vi vil få støtte til det vi foreslår, ikke minst fordi forslaget underbygger det som er Ørlands unike egenskaper, nemlig egenskapene som alliert treningsområde i forbindelse med bl.a. NATO Air Meet, egenskaper som passer for et område der man nettopp fokuserer på operativitet. Og det er fordi jeg vil Ørland vel, at jeg og departementet har foreslått det vi gjør. Men vi kommer tilbake til det, og det synes vi er helt greit.

Siden dette er siste ordinære ikke-budsjettsak før jul, vil jeg benytte anledningen til å takke både presidenten og komiteen for særdeles godt samarbeid også i denne saken.

Presidenten: Statsråden har fem ytterligere muligheter, fordi det blir replikkordskifte. (Munterhet i salen)

Leif Lund (A): Jeg kunne kanskje ha avstått fra replikken, for statsråden svarte i innlegget sitt på det jeg faktisk hadde tenkt å spørre om.

Jeg var litt overrasket over at komiteens flertall i en merknad i innstillingen ikke fikk med seg Høyre og Kristelig Folkeparti når det gjaldt å peke på de rettighetene som skal gjelde i arbeidslivet, som står både i hovedavtalen og i arbeidsmiljøloven. Jeg er derfor glad for at statsråden nå bekrefter at dette vil skje framover i omorganiseringen.

Men da får jeg spørre om noe annet. Divisjonsledelsen skal lokaliseres til Kolsås og Kjeller. Var det andre grunner enn ledig EBA-kapasitet som lå bak dette forslaget?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg vil først kort få bemerke at jeg antar at regjeringspartiene i komiteen anså det faktum at arbeidslivets avtaler skal følges, som så selvsagt at man ikke fant grunn til å kommentere det spesielt i innstillingen. Og som Åse Wisløff Nilssen var inne på i sitt innlegg, er det også redegjort meget detaljert for hvert eneste møte som forsvarsledelsen har hatt med organisasjonene.

Når det gjelder spørsmålet fra Leif Lund, vil jeg si det så kort at forsvarsledelsen nå har prioritert vertikal integrasjon i en innledende omstilling av FLO, slik at man får hver divisjon samlokalisert og alle enhetene som til-

hører en divisjon, inn under den divisjonen. Det prioriteres som et første ledd. Så er det som komiteen har vært inne på, naturlig i neste langtidperiode å se på om man skal ta fatt i den horisontale integreringen, der hver enkelt divisjonsledelse muligens kan samles. Men det er altså fokuseringen på den vertikale integreringen først som gjør at man har gjort de valg man har gjort.

Per Roar Bredvold (FrP): Fremskrittspartiet er opp-tatt av at FLO får en best mulig synergi ut av de ulike divisjonsledelsene. Vi ønsker derfor å samlokalisere disse funksjonene. Regjeringen gir signaler om at det i de nærmeste år ikke vil være tilgjengelige investeringsmidler av betydning for nye bygg eller anlegg, og at det i denne sammenheng er naturlig å benytte ledig militær infrastruktur til lokalisering av aktivitetene. Det er derfor Fremskrittspartiet ønsker å samlokalisere ledelsesapparatet til FLO med konsernledelse og statsapparat for de fire divisjonene nettopp til Huseby. På den måten kan man dra nytte av en samlet ledelsesmodell, i likhet med organiseringen av Forsvarets øverste ledelsesapparat, og de lokaler som allerede forefinnes. Det ser dessverre ikke ut til at flertallet i de andre partiene tar dette innover seg. Spørsmålet til statsråden er om hun ikke har vurdert eller ønsket å vurdere dette alternativet, og om en plassering på et annet sted enn Huseby vil innebære økte kostnader for både igangsetting og videre drift.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg konstaterer at flertallet i komiteen i innstillingen fastslår at spørsmålet om framtidig bruk av Huseby er et avsluttet kapittel. Komiteens flertall viser til når man tidligere tok stilling til dette, og at Huseby er besluttet klargjort for avhending. Jeg ser derfor ikke grunn til å kommentere det videre.

Det jeg imidlertid vil si, som jeg var inne på i svaret mitt til Leif Lund, er at forsvarsledelsen mener at for å kunne ta ut nødvendig effekt av dette trinnet av omstillingen, er det viktigst å få samordnet hver divisjon for å kunne effektivisere og nedbemanne. Det tilsier at det i dag og på en gang ikke er riktig å slå alle divisjonsledelsene sammen til ett lokaliseringssted. Men når divisjonaliseringen er gjennomført, vil det i neste fase kunne være rasjonelt også å gå på den horisontale integrasjonen, og det kommer vi tilbake til med tanke på neste fire-årsperiode.

Kjetil Bjørklund (SV): Representanten Hernæs uttrykte som vanlig en slags tvil i forhold til om meddebattantene er i stand til å lese stortingsproposisjoner. Jeg kan berolige med at vi kan det, men det er ikke helt utenkelig at vi leser dem på en annen måte enn representanten Hernæs – og det er vi ikke alene om.

Så til spørsmålet. Forsvarsministeren sier at innspøringsmålet på 850 mann ikke kan oppnås i eksisterende FLO/IKT, som allerede er redusert fra 1 550 årsverk pr. 1. januar 2002 til 1 190 ved utløpet av dette året. Har statsråden belegg for denne antakelsen?

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg vil først presisere at når det gjelder nedbemanningsbesparelser i forhold til FLO/IKT, er det gevinstpotensialet som forsvarsledelsen har identifisert, knyttet til selve samlingen av miljøet, så vidt jeg husker, på 340 årsverk. Og forsvarsledelsens syn er altså at en videreføring av dagens IKT-virksomhet ikke vil kunne realisere den samme årsverksbesparelsen innenfor den aktuelle tidshorisont på to år.

Det er altså forsvarsledelsen som av Stortinget er pålagt å nedbemanne 5 000 personer. Da er det viktig at de som har ansvaret for denne nedbemanningen, får bruke sitt beste skjønn i forhold til hvordan det kan skje. Det er også i de svarene vi har gitt fra departementet til komiteen, redegjort for at det i de administrative enhetene på FLO/IKT-drift rundt omkring i landet er nærmere 60 stillinger, og man anser at de fleste vil kunne bortfalle. Så jeg har full tillit til dette og til at de som er best egnet til å utøve skjønnet, nettopp er de som har gjort det.

Marit Arnstad (Sp): Spørsmålet om vedlikehold av F-16 er en kort informasjonssak i proposisjonen. Hvis det skulle gi så unike muligheter for Ørland som statsråden her antyder, er det en smule merkelig at en ikke brukte mer plass i proposisjonen til i detalj å redegjøre for de mulighetene.

Så vidt jeg forstår, er det allerede gitt beskjed fra FLO/LUFT om at mellomnivåvedlikehold på Ørland skal bringes til opphør i takt med ferdigstillingen av pågående inspeksjoner. Det er gitt beskjed om at spesialutstyr og materiell for vedlikehold skal overføres til Bodø, og det er også gitt beskjed om at den organisatoriske nedbemanningen skal gjennomføres. Dette er tiltak som det nå ikke lenger er dekning for etter dagens innstilling. Mitt spørsmål er: Vil statsråden i tråd med innstillingens syn trekke tilbake de beskjedene som er gitt fra FLO/LUFT til de respektive flystasjonene?

Statsråd Kristin Krohn Devold: I et omfattende svar på spørsmål fra komiteen, knyttet til problemstillingen Ørland versus Bodø, er det i detalj redegjort for hensikten med å samle mellomnivå vedlikehold i Bodø, uten at det fører til nedbemanning på Ørland, slik at man på Ørland kan konsentrere seg om det som er viktigst, nemlig flytimer i lufta. Det faktum at komiteen har ønsket å belyse dette mer detaljert, retter departementet seg selvfølgelig etter fullt ut. Og det vil bli gjort i neste fireårsplan. Selvfølgelig vil også Forsvaret rette seg etter det som i utgangspunktet var tenkt som en informasjonssak til Stortinget i denne proposisjonen, fordi man anser at hvor det sitter enkeltmedarbeidere og utfører vedlikehold, er det i utgangspunktet tillagt forsvarssjefen å beslutte. Det betyr rent praktisk at man nå vil utsette denne beslutningen til etter behandlingen av fireårsproposisjonen, hvis ikke noe spesielt skulle skje.

Marit Nybakk (A): Jeg kommer også til å ta opp forholdet mellom Ørland og Bodø. Grunnen til at komiteen har vurdert det slik at dette ikke kan være en informasjonssak, men at dette må behandles av Stortinget, er

nettopp de føringer som ligger i tidligere innstillinger fra Stortinget om forholdet mellom hovedflystasjonene Ørland og Bodø når det gjelder teknisk mellomnivåvedlikehold. Her oppfattet jeg for øvrig at det var en direkte feil i Kjetil Bjørklunds innlegg. Det er en samlet komite som faktisk går mot flytting av mellomnivåvedlikehold nå fra Ørland til Bodø. Det er klart at det må Forsvaret og Forsvarets logistikkorganisasjon forholde seg til akkurat nå.

Så er det viktig å få denne totalvurderingen av arbeidsfordelingen mellom de to hovedflystasjonene, som er våre to hovedflystasjoner. Jeg vil bl.a. vise til Militærfaglig utredning. Jeg vil spørre statsråden om hun vil se på alle de sidene som komiteen nevner i sin merknad.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Det er ingen tvil om at det vil bli redegjort for, som komiteen ber om, vedlikeholdstidene i fireårsproposisjonen, sammen med de andre forslagene som forsvarssjefen har fremmet i Militærfaglig utredning, som Regjeringen finner grunn til å gå videre med.

Når det gjelder Ørland og Bodø, er situasjonen at vi har et behov for 12 500 flytimer pr. år. Det har vi ikke i dag. For at vi skal nå det målet, må altså Ørland hovedflystasjon kunne øke flytimeproduksjonen fra 4 000 timer til 4 600 timer. Da er det viktig at alt vedlikeholdspersonellet vi har på Ørland, kan benyttes til denne type ettersyn for å få opp et operativt antall timer i lufta. Det ligger altså ikke noen personellkonsekvenser i dette, annet enn å sette andre oppgaver i fokus. Jeg mener fortsatt at det er meget rasjonelt. Jeg mener også at det er mulig å oppnå et slikt vedtak gjennom en grundig behandling når fireårsproposisjonen fremmes, og det vil det selvfølgelig bli redegjort for i detalj.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Marit Nybakk (A): Jeg tar ordet på nytt for å ta opp et par helt spesielle spørsmål som er relevante for FLO.

De siste ukene har vi hatt en rekke presseoppslag der fokus har blitt satt på habiliteten til tidligere ansatte i Forsvarets logistikkorganisasjon og i Forsvaret – eller for den saks skyld Forsvarsdepartementet – som har gått direkte over som ledere eller lobbyister i forsvarsindustrien. I forbindelse med helikoptre av typen NH-90, altså Eurocopter, har dette faktisk vært veldig uheldig, fordi det etter min oppfatning skader en viktig sak, nemlig anskaffelsen av det beste helikopteret til redningshelikoptertjenesten. Det er ingen hemmelighet at Arbeiderpartiet mener at det nettopp bør være NH-90. Nettopp derfor er det veldig uheldig at hele saken blir skadelidende på grunn av habilitetsspørsmål knyttet til norske representanter for Eurocopter. Det er ikke små summer som FLO bruker til investeringer og kjøp av utstyr, faktisk er det gjennomsnittlige beløpet pr. år 10 milliarder kr. Og det er problematisk når tidligere ansatte i innkjøpsprosjekter i Forsvaret trer direkte inn i en stilling hos potensielle leverandører til de samme prosjektene, noe også forsvars-

ministeren understreket i et svar til representanten Carsten Dybevig i spørretimen 22. oktober i år.

Jeg har forstått at i motsetning til i en rekke andre land er det i Norge i liten grad klare regler i forhold til personellovergang. Jeg vil be statsråden om å se nærmere på karantenetid og ta dette opp i Regjeringen, selv om Forsvaret har et eget regelverk hvor det står at det skal utvises særlig aktsomhet overfor leverandører som har tilsatt personell som de siste to år har vært ansatt i Forsvaret. Jeg mener at dette er alvorlig. Selv har jeg de siste ukene blitt oppsøkt av relativt mange lobbyister som dukker opp som representanter for et firma. Dette er personer som faktisk for kort tid tilbake var ansatt i FLO eller i Forsvarsdepartementet. Det er veldig viktig at når Forsvaret anskaffer materiell, er vi helt sikre på at dette skjer på en skikkelig måte.

Så til slutt kort tilbake til Ørland. Jeg tror vi har fått belyst forholdet mellom Ørland og Bodø ganske grundig nå. Når flertallet i komiteen er så opptatt av å få til denne utredningen, er det nettopp for at vi vil styrke og sikre begge disse to hovedflystasjonene. Det er de to hovedflystasjonene som vi har. Jeg er helt enig med statsråden i at Ørland er helt unik i Europa når det gjelder jagerflyvesler, fordi man her kan fly rett ut over sjøen uten å forstyrre noen. Det betyr også at det er ett av de fortrinn vi har i NATO i forhold til Prague Capabilities Commitment.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg beklager at jeg utnytter presidentens tålmodighet så tett oppunder jul, men jeg følte det var et par spørsmål som jeg kort burde besvare.

Det første jeg vil ta opp igjen, er forholdet mellom Bodø og Ørland. Jeg er glad for komitelederens understrekning av at det er viktig å styrke det som er Ørlands fortrinn som en operativ flystasjon. Mitt mål er også at både Bodø og Ørland skal være med oss videre, men kanskje med en økt rolledelegering, slik at vi ikke behøver å gjøre akkurat det samme ved begge flystasjonene. Det kommer vi tilbake til i neste fireårsproposisjon.

Når det gjelder det andre spørsmålet, knyttet til lobbyister, kan man jo gjøre seg mange tanker om det – det være seg tidligere stortingsrepresentanter som trer inn i Stortinget som lobbyister, eller tidligere statsansatte som nærmer seg statlige etater. Min holdning er helt klar, som jeg gav uttrykk for den 22. oktober, at man bør være meget varsom. NHO har et toårs karantenesystem som vi ser på i Forsvarsdepartementet. Vi praktiserer vårt eget regelverk strengt, og det betyr en særlig aktsomhet knyttet til at personer som har arbeidet i Forsvarsdepartementet, for senere å representere en bedrift, har frontkontakt mot departementet.

I det tilfellet som komitelederen berører knyttet til NH 90, vil jeg likevel bemerke at i dette tilfellet er det en tidligere ansatt i Forsvaret, slik jeg forstår av medieopplagene, som nå er nevnt i sammenheng med Justisdepartementets innkjøp – det er altså ikke Forsvarsdepartementet, og dermed er det kanskje en litt annerledes problemstilling. Men i forhold til mitt saksfelt forsøker vi å utøve økt aktsomhet på dette området.

Per Ove Width (FrP): Jeg kan heller ikke unnlate, spesielt etter mitt innlegg når det gjelder Bodø/Ørland, å komme tilbake til det.

Jeg synes det var en merkelig framstilling statsråden hadde. Hun sa at hun ikke har tatt hensyn til noen økonomiske konsekvenser, så vidt jeg forstod, i forhold til dette med å flytte fra Ørland til Bodø. Jeg pekte også i mitt innlegg på de økonomiske konsekvensene en flytting vil innebære, uten at det er foretatt beregninger. Slike beregninger synes jeg statsråden bør gjøre. Jeg håper at hun kan gi oss dem ganske snart, slik at vi kan slippe å ha denne diskusjonen rundt Ørland gående.

Jeg skjønner at jeg også forlenger debatten med dette, men jeg synes det er så pass viktig at dette krever en meget god forklaring. Hvorfor skal vi ha noe på Ørland og noe i Bodø, når vi i grunnen kan utføre alt dette på Ørland? Jeg kan ikke forstå at det skal forstyrre flytimene. Det er kapasitet på Ørland, det er muligheter for å gjøre dette på Ørland. Så hvorfor skal vi da gjøre det i Bodø? Jeg vil gjerne ha en god forklaring på det.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg vil sitere fra et brev fra departementet til komiteen:

«Hovedpoenget med samlingen er ikke å spare, men å øke antall flytimer, operativ tilgjengelighet og operativ evne for F-16 til samme pris.»

I og med at hensikten ikke er å spare, og i og med at det ikke berører antall ansatte, er det heller ikke nødvendig med noe mer regnestykke her.

«Lønnsutgiftene blir de samme fordi totalrammen på årsverk ikke skal forandres. I dette ligger implisitt at det ikke blir noen nedskjæringer i FLO sin organisasjon på Ørland hovedflystasjon.»

Det står det i svaret til komiteen. Det er bakgrunnen for at dette ikke trenger en økonomisk konsekvensutredning. Det er snakk om en rolledelegering for å øke antall operative flytimer ved å fokusere på kortsiktig flyvedlikehold, det som skal til for å holde flyene i luften.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1401)

S a k n r . 9

Innstilling fra forsvarskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2003 under Forsvarsdepartementet (Innst. S. nr. 92 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 20 (2003-2004))

Marit Nybakk (A) (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg tar primært ordet i en sak som kanskje kunne gå upåaktet hen. Det er en enstemmig innstilling, og vi slutter oss til proposisjonen, jeg hadde nær sagt naturligvis.

Jeg tar likevel ordet både som saksordfører og som komiteleder for å vise til det jeg sa da vi hadde en tilsvarende proposisjon oppe for ett år siden. Jeg påpekte da at her flyr det store penger mellom kapitler, og at omgrupperingen omfatter flere og flere kapitler for hvert år.

Jeg sa bl.a.:

«Jeg skulle gjerne likt å se hvilke andre departementer eller andre områder i statsforvaltningen som skalter og valter med penger på denne måten, som har så store summer som flyr ut og inn av statsbudsjettet, og som med et pennestrøk bare kan fjerne 200 mill. kr fra et budsjettkapittel i forhold til vedtatt budsjett, uten at vi blunker.»

Statsråden sa da i sitt svar bl.a.:

«Grunnen til at dette tallet er høyere enn for de fleste andre departementer, er helt logisk. Forsvaret har investeringsbeslutninger i størrelsesorden 10 milliarder kr i året, og da vil det alltid være en liten del av denne summen på 10 milliarder som det er behov for å flytte på ved slutten av året.»

Det kan hende at det er slik. Likevel finner jeg det nødvendig å påpeke at også Forsvaret må kunne utvise en viss budsjett disiplin. Endringene ved årets slutt er fremdeles ganske formidable i forhold til vedtatt budsjett, også i forhold til revidert nasjonalbudsjett. Nye bygg og anlegg reduseres f.eks. med 632 mill. kr, mens større utstyrsanskaffelser blir økt med 100 mill. kr. Redningstjenesten øker med 30 mill. kr i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett, mens Kystvakten økes med 20 mill. kr. Det siste er det for så vidt logikk i, siden forsvarskomiteen i fjorårets budsjettinnstilling bad om at Regjeringen måtte komme tilbake til Kystvakten, riktignok i revidert nasjonalbudsjett, om nødvendig, for at Kystvakten skulle kunne utføre sine oppgaver på en skikkelig måte. Jeg tolker det slik at de nye millionene som er lagt inn der, nettopp skyldes at det ble nødvendig.

Men totalt sett er endringene fortsatt for mange og litt for store. Også Forsvaret må kunne utarbeide budsjetter som treffer bedre enn det de tilsynelatende gjør.

Komiteen merker seg for øvrig at departementet har måttet redusere 2003-budsjettet innenfor de store budsjettkapitlene på grunn av til dels store overskridelser i 2002. Dette svekker selvfølgelig årets budsjett. Vi ber derfor om at Forsvaret forsøker å overholde budsjettene, nå når omdisponeringsproposisjonen er vedtatt. I motsatt fall vil forsvarsbudsjettet måtte slite med et kontinuerlig etterslep.

Til slutt, bare for å ha nevnt det: I morgen skal vi ha en debatt om utenlandsoperasjoner. Tilleggsbevilgningen til ISAF-styrken, som nå er i Afghanistan, er lagt inn i denne omstillingsproposisjonen, noe en enstemmig komite har sluttet seg til.

Per Roar Bredvold (FrP): St.prp. nr. 20, Om endringer i løyvingar mv. i forsvarsbudsjettet for 2003, omhandler ganske mange millioner kroner i et forholdsvis lite budsjett.

Det kunne være interessant å høre statsrådets synspunkter på dette, om hun føler seg vel med at det blir foretatt så store endringer i et forholdsvis lite budsjett. Nettopp langsiktighet var det som skulle prege Forsvaret i denne fireårsperioden. Av poster kan jo bl.a. nevnes at Hæren reduseres med 60 mill. kr, Luftforsvaret reduseres med 107 mill. kr, Redningshelikoptertenesta økes med

30 mill. kr og Norske styrkar i utlandet økes med 30 mill. kr. Post 47 Nye bygg og anlegg, Forsvarsbyggs kapittel 1710, reduseres med totalt 600 mill. kr, og f.eks. post 45 Store nyskaffingar økes med 109 mill. kr. Til sammen er det veldig mye penger som går fram og tilbake.

Jeg er veldig spent på statsrådets svar.

Statsråd Kristin Krohn Devold: Jeg er selvfølgelig enig i at det er et mål å treffe helt perfekt med hensyn til både driftsanslag og investeringsplaner de enkelte år, og at man på den måten kan ha en omgrupperingsproposisjon som går i null.

Imidlertid er de omdisponeringer som foreslås i denne omgrupperingsproposisjonen, nokså normale i forhold til det man må forvente når det gjelder så store budsjetter som Forsvarsdepartementets. Jeg kan gi sammenlignbare eksempler. I 1998 var det 120 mill. kr i omgrupperingsproposisjonen, i 1999 var det 73,6 mill. kr, og i år er det ca. 100 mill. kr. Det er altså relativt normalt. Det er ingen uenighet om intensjonen, men jeg vil være forsiktig med å dramatisere det som ligger her.

Som følge av overskridelsen på 108 mill. kr i 2002 ble det en reduksjon i budsjettet for 2003. Men det var også merinntekter på 72,3 mill. kr, noe som gav en netto-reduksjon på forsvarsbudsjettet på 36 mill. kr – ikke 108 mill. kr. Når det er en reell driftsreduksjon fra 2002 til 2003 på ca. 1,8 pst. av det totale budsjettet, må det anses som et ganske godt resultat at FMO i utgangspunktet har klart å holde driftsrammene – til tross for den nevnte overskridelsen i 2002.

Merutgiftene på drift, som vil bli belastet investeringsbudsjettet, gjelder bl.a. ikke-budsjetterte kostnader i forbindelse med brannen på KNM «Orkla» – som var vanskelig å forutse – og en del tilsvarende prosjekter.

Det er ingen uenighet om at intensjon og formål bør være null kroner flyttet. Men de flyttinger som her er gjort, er klart innenfor det som er ansvarlig og nokså vanlig. Jeg føler meg meget vel med den situasjonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 1401)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Først tar presidenten opp et forhold som berører voteringen i går.

Ad voteringen i sak nr. 1 i Stortingets møte 15. desember

Ved behandlingen av kommunalkomiteens budsjettinnstilling, Budsj.-innst. S. nr. 5, i går ble det vedtatt feil beløp på to kapitler. Dette skyldtes at en endring som det er redegjort for i innstillingens premisser, ved en feil ikke var innført på de aktuelle kapitler under innstillingens forslag til vedtak.

Presidenten vil derfor be om Stortingets tilslutning til at vi nå retter opp denne feilen.

Det gjelder vedtaket under rammeområde 6.

På kap. 1590 Aetat post 1 skal det vedtatte beløp økes med 45 mill. kr og føres opp med 1 928 225 000 kr.

På kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak post 70 skal det vedtatte beløp reduseres med 45 mill. kr og føres opp med 1 905 339 000 kr.

V o t e r i n g :

Endringene på kapitlene 1590 og 1594 bifaltes enstemmig.

Presidenten: Da skal Stortinget votere i sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteres først alternativt mellom forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og innstillingen fra komiteen.

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti lyder:

- «1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til lovendring der friluftslovens formålparagraf endres slik at § 1 skal lyde: Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennhetens rett til ferdsel, opphold mv. i skog og mark, på fjellet og langs sjø og vassdrag, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til lovendring der friluftslovens § 1a, 2. ledd tilføyes: Med mindre området er opparbeidet tomt eller dyrka mark, skal et belte langs sjø og langs vann og vassdrag som muliggjør ferdsel, regnes som utmark.
3. Stortinget ber Regjeringen utrede mulighetene for tilpassede rettslig bindende planformer for strekninger langsmed sjø og vassdrag, herunder vurdere fornuftig detaljeringsgrad, behandlingsmåte og finansiering av planprosesser og gjennomføring.
4. Stortinget ber Regjeringen vurdere å etablere en grense for hvor nær bading og rasting skal kunne foregå bebodd hus eller hytte.
5. Stortinget ber Regjeringen vurdere hvilke stats-eiendommer i strandsonen som kan legges ut som «friluftsmark» i henhold til friluftslovens § 34.
6. Stortinget ber Regjeringen om i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2004, å fremme forslag som styrker sikringen av friluftsområder langs kysten.
7. Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med behandlingen av planlovutvalgets innstilling, fremme forslag for mer entydige og restriktive kriterier i plan- og bygningsloven, for når det skal kunne gis dispensasjon og videre hjemler for fylkesmannen til å frata kommuner retten til å gi dispensasjon.

8. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til lovendring der friluftslovens § 13 (Sjikanøse stengsler eller uheimlede forbudsskilt), 2. ledd endres til å lyde: Skilt, anvisninger, gjerder, stengsler samt objekter utplassert midlertidig eller varig, som kan stenge for eller vanskeliggjøre ferdsel som er tillatt etter denne lov eller lokale rettsforhold, eller gjøre utøvelsen av slik ferdsel vanskelig eller ubehagelig, er å regne som sjikanøse stengsler.
9. Stortinget ber Regjeringen fastholde dagens konsekvensgrense på 20 dekar for eiendommer i 100-metersbeltet.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:134 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Inga Marte Thorkildsen, Heidi Sørensen, May Hansen, Siri Hall Arnøy, Sigbjørn Molvik og Audun Bjørlo Lysbakken om å sikre strandsonen bedre mot nedbygging og bedre allmennhetens tilgang til strandsonen langs sjø, innsjøer og vassdrag – bifalles ikke.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 83 hadde stemt for innstillingen og 16 for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.18)

Rolf Terje Klungland (A) (fra salen): President! Jeg har stemte feil.

Presidenten: Da stemte 84 for innstillingen og 15 for forslaget, og innstillingen er dermed vedtatt.

Det voteres så over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av allmennhetens tilgang til strandsonen og foreslå nødvendige endringer i friluftsloven og plan- og bygningsloven for Stortinget i løpet av våren 2004, som skal sikre fri ferdsel i strandsonen og stramme inn dispensasjonspraksis fra byggeforbudet i 100-meter-sonen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.00)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 3-7, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres først over forslagene fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede muligheten for etablering av et eget frittstående sykehusdirektorat som skal gis hovedansvaret for den videre utviklingen av ISF og DRG-systemet. Direktoratet skal også gis ansvaret for å kontrollere at de regionale helseforetakene etterfølger sitt «sørge for»-ansvar.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle godkjente private helsetilbydere skal tilstås ISF-refusjon.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for å kunne tillegge private sykehus, klinikker og eventuelt spesialister et større ansvar for undervisning og forskning.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at de regionale helseforetakenes laboratorie- og røntgenvirksomheter får egne regnskap og budsjetter som gir realistisk grunnlag for sammenligning med andre private og offentlige aktører.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle godkjente laboratorier og røntgeninstitutt kan motta full refusjon uavhengig av om de har avtale med regionale helseforetak.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.53.39)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 1 og 2, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å tilrettelegge for at refusjon til avtalespesialister og psykologer, private laboratorier og røntgeninstitutter skjer via helseforetakene, og at økonomiske midler for refusjonene overføres fra folketrygden til helseforetakene.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utforme finansieringssystemet for spesialisthelsetjenesten slik at det forebyggende helsearbeidet i regi av spesialisthelsetjenesten kan styrkes og videreutvikles, og slik at også miljørettede tiltak som ikke er direkte individbaserte, blir finansiert gjennom tilskuddene til helseforetakene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 78 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.53.57)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 5 (2003-2004) – Om inntektssystem for spesialisthelsetjenesten – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Voteringsutskrift i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har John I. Alvheim satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet, og det voteres først over dette.

Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetak, <i>kan overføres. kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74, 75</i>	
		forhøyes med	1 500 000 000
		fra kr 312 690 000 til kr 1 812 690 000»	

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 76 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.54.32)

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
701		Forskning og forsøksvirksomhet	
	21	Spesielle driftsutgifter, reduseres med	1 610 000
		fra kr 71 660 000 til kr 70 050 000	

Kap	Post	Formål	Kroner
704		Norsk pasientskadeerstatning	
	50	Tilskudd til NPE som statlig fond, forhøyes med fra kr 292 070 000 til kr 313 070 000	21 000 000
705		Personelltiltak	
	1	Driftsutgifter, Statens helsepersonellnemnd, forhøyes med fra kr 5 000 000 til kr 5 250 000	250 000
	21	Tilskudd til personell i allmennlegetjenesten og tannhelsetjenesten, reduseres med ... fra kr 53 200 000 til kr 50 500 000	2 700 000
	61	Tilskudd til turnustjeneste, reduseres med fra kr 107 120 000 til kr 105 820 000	1 300 000
	71	Tilskudd til Nordiska Hälsovårdshögskolan reduseres med fra kr 12 390 000 til kr 11 990 000	400 000
706		Sosial- og helsedirektoratet	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 382 450 000 til kr 385 650 000	3 200 000
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 337 480 000 til kr 338 280 000	800 000
718		Rehabilitering	
	61	Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere, reduseres med fra kr 203 780 000 til kr 201 780 000	2 000 000
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid	
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, kan overføres, reduseres med fra kr 37 890 000 til kr 33 090 000	4 800 000
	71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap mv., kan overføres, reduseres med fra kr 19 950 000 til kr 19 700 000	250 000
732		Regionale helseforetak	
	21	IT og elektronisk samhandling m.m. reduseres med fra kr 105 130 000 til kr 103 630 000	1 500 000
	70	Tilskudd til helseforetakene, kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74, 75, forhøyes med fra kr 312 690 000 til kr 416 050 000	103 360 000
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, kan overføres, forhøyes med fra kr 10 692 000 000 til kr 10 713 436 000	21 436 000
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, kan overføres, forhøyes med fra kr 6 447 500 000 til kr 6 459 587 000	12 087 000
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, kan overføres, forhøyes med fra kr 5 087 900 000 til kr 5 092 246 000	4 346 000
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge, kan overføres, forhøyes med fra kr 3 734 800 000 til kr 3 740 619 000	5 819 000
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, kan overføres, forhøyes med fra kr 3 462 800 000 til kr 3 469 112 000	6 312 000
	76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, overslagsbevilgning, forhøyes med fra kr 17 152 800 000 til kr 18 667 800 000	1 515 000 000
	77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 3 794 700 000 til kr 4 249 700 000	455 000 000
	91	Opptrekksrenter, reduseres med fra kr 125 000 000 til kr 70 000 000	55 000 000
739		Andre utgifter	
	75	Kreftbehandling m.m., kan nyttes under post 21, reduseres med fra kr 340 900 000 til kr 240 900 000	100 000 000
	77	Luftambulanse, forhøyes med fra kr 52 920 000 til kr 58 300 000	5 380 000

Kap	Post	Formål	Kroner
742		Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter	
	70	Tilskudd, reduseres med fra kr 4 050 000 til kr 1 050 000	3 000 000
743		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse	
	70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, kan overføres, reduseres med fra kr 264 840 000 til kr 263 840 000	1 000 000
751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 0g 5577)	
	70	Tilskudd, forhøyes med fra kr 57 790 000 til kr 64 290 000	6 500 000
2711		Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten	
	70	Refusjon spesialisthjelp, forhøyes med fra kr 1 118 000 000 til kr 1 135 000 000	17 000 000
	72	Refusjon tannlegehjelp, reduseres med fra kr 447 500 000 til kr 410 000 000	37 500 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, forhøyes med fra kr 555 000 000 til kr 635 000 000	80 000 000
	78	Opptreningsinstitusjoner m.fl., reduseres med fra kr 717 651 000 til kr 714 291 000	3 360 000
2750		Syketransport mv.	
	71	Skyssvederlag for leger mv., reduseres med fra kr 363 000 000 til kr 330 000 000	33 000 000
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling, forhøyes med fra kr 39 000 000 til kr 44 000 000	5 000 000
	77	Syketransport, reduseres med fra kr 1 658 400 000 til kr 1 600 000 000	58 400 000
2751		Medisiner mv.	
	70	Legemidler, reduseres med fra kr 7 570 000 000 til kr 7 200 000 000	370 000 000
	72	Sykepleieartikler, reduseres med fra kr 1 092 000 000 til kr 1 060 000 000	32 000 000
2752		Refusjon av egenbetaling	
	70	Refusjon av egenbetaling, frikortordningen, forhøyes med fra kr 2 191 000 000 til kr 2 500 000 000	309 000 000
	71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2, reduseres med fra kr 90 000 000 til kr 10 000 000	80 000 000
2755		Helsetjeneste i kommunene	
	71	Refusjon fysioterapi, kan nyttes under post 62, forhøyes med fra kr 1 148 000 000 til kr 1 290 000 000	142 000 000
2790		Andre helsetiltak	
	70	Bidrag, lokalt, forhøyes med fra kr 359 500 000 til kr 451 000 000	91 500 000
	72	Sykebehandling i utlandet, forhøyes med fra kr 223 000 000 til kr 332 300 000	109 300 000
I n n t e k t e r :			
3739		Behandlingsreiser til utlandet	
	04	Tilbakebetaling fra Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nye St. Olav (RIT 2000), (ny) bevilges med	53 600 000
5577		Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 751)	
	70	Avgift, forhøyes med fra kr 131 300 000 til kr 133 800 000	2 500 000
5578		Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750)	
	70	Registreringsavgift, forhøyes med fra kr 58 298 000 til kr 63 298 000	5 000 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Overførbare midler

Stortinget samtykker i at

1. bevilgningen under kap. 718 post 61 Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere, påføres stikkordet «kan overføres».
2. inntil 26 mill. kroner, knyttet til erstatningsoppgjør for stråleskader og til forberedelse og gjennomføring av rusreformene under kap. 739 post 21 Forsøk og utvikling i sykehussektoren, kan overføres til 2004 utover de midler som kan overføres i henhold til bevilgningsreglementet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen, i god tid før fremleggelsen av statsbudsjettet for 2005, legge frem en melding som tar for seg helheten i norsk legemiddelpolitikk fra søknad om godkjenning foreligger og frem til at pasienter kan ta det i bruk, herunder Statens legemiddelverks rolle, hvordan legemidler skal refunderes i fremtiden, saksbehandlingstider, opptak av nye legemidler i refusjonsordningen, hvordan prisfastsettelse skal foregå, hvor og hvordan legemidler skal omsettes,

og hvordan en kan sikre den norske befolkning lik tilgang til legemidler uansett bosted til en tilnærmet lik pris.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 76 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.55.04)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en bred og helhetlig gjennomgang av blåreseptordningen, herunder også prosedyrer for saksbehandlingen og bevilgningsmessige ordninger.»

Det er Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti som står bak forslaget, men presidenten antar at Fremskrittspartiet og Senterpartiet støtter dette subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2003 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
620		Utgreiingsverksemd, forskning m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med frå kroner 66 118 000 til kroner 62 918 000	3 200 000
2600		Trygdeetaten	
	01	Driftsutgifter, blir redusert med frå kroner 4 750 400 000 til kroner 4 730 580 000	19 820 000
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 24 740 000 000 til kroner 25 280 000 000	540 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepengar ved barns sjukdom, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med . frå kroner 317 000 000 til kroner 287 000 000	30 000 000
	73	Tilretteleggingstilskott, blir auka med frå kroner 104 000 000 til kroner 153 000 000	49 000 000
	75	Feriepengar av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 340 000 000 til kroner 1 270 000 000	70 000 000
2652		Medisinsk rehabilitering mv.	
	70	Rehabiliteringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 7 583 000 000 til kroner 8 031 000 000	448 000 000
2655		Uføre	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 14 980 000 000 til kroner 15 215 000 000	235 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 21 799 000 000 til kroner 22 093 000 000	294 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 1 343 000 000 til kroner 1 377 000 000	34 000 000
	73	Førebels uførestønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 362 000 000 til kroner 316 000 000	46 000 000
	74	Tidsavgrensa uførestønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 176 000 000 til kroner 0	176 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidlar mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 430 000 000 til kroner 1 420 000 000	10 000 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 540 000 000 til kroner 1 510 000 000	30 000 000
	74	Tilskott til bilar, blir auka med frå kroner 722 000 000 til kroner 838 000 000	116 000 000
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemidlar, blir redusert med frå kroner 2 507 000 000 til kroner 2 380 000 000	127 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidlar, blir auka med frå kroner 551 000 000 til kroner 565 000 000	14 000 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 30 699 000 000 til kroner 30 650 000 000	49 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 41 015 000 000 til kroner 41 190 000 000	175 000 000
2680		Etterlatne	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 229 000 000 til kroner 1 202 000 000	27 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 049 000 til kroner 1 028 000 000	21 000 000
2683		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 2 159 000 000 til kroner 2 125 000 000	34 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 680 000 000 til kroner 670 000 000	10 000 000
	76	Forskottering av underhaltsbidrag, blir redusert med frå kroner 1 645 000 000 til kroner 1 520 000 000	125 000 000
2686		Gravferdsstønad	
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 93 000 000 til kroner 110 000 000	17 000 000
2690		Diverse utgifter	
	70	Sjukestønadsutgifter i utlandet, blir auka med frå kroner 100 000 000 til kroner 120 000 000	20 000 000
	77	Pasientar frå land med innbyrdes avtale mv., blir auka med frå kroner 30 000 000 til kroner 50 000 000	20 000 000
I n n t e k t e r :			
5701		Diverse inntekter	
	02	Diverse inntekter, blir auka med frå kroner 150 000 000 til kroner 175 000 000	25 000 000
	70	Refusjon ved trafikkskade, blir redusert med frå kroner 839 000 000 til kroner 834 000 000	5 000 000
	71	Refusjon ved yrkesskade, blir auka med frå kroner 762 000 000 til kroner 831 500 000	69 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	73	Refusjon frå bidragspliktige, blir redusert med	165 000 000
		frå kroner 1 090 000 000 til kroner 925 000 000	
	75	Refusjon overskytande bidrag, blir redusert med	7 000 000
		frå kroner 164 000 000 til kroner 157 000 000	
	80	Renter, blir auka med	15 000 000
		frå kroner 45 000 000 til kroner 60 000 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 10. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringa fremme en sak der folketrygdens dekning av hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. for funksjonshemmede utredes nærmere, herunder de økonomiske konsekvensene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 63 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.56.23)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Per Ove Width på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 2, fra Per Ove Width på vegne av Fremskrittspartiet.

Det voteres først over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen samlokalisere ledelsesapparatet til FLO med konsernledelse og stabsapparat for de fire divisjonene, på Huseby.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.56.52)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Alle relevante IKT-miljøer i Forsvaret samles organisatorisk og faglig og enheten gis i oppdrag å sikre en helhetlig utvikling og styring av IKT-området, og gjennomføring av effektivisering. Enheten tillegges ansvar for implementering av Horisontal samhandel innenfor IKT-området.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 64 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.09)

Komiteen hadde innstillet:

Forsvarets logistikkorganisasjon videreutvikles i fase 3 ved at det opprettes en prosessbasert internstruktur, i utgangspunktet basert på en struktur på fire divisjoner.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2003 blir det gjort følgjande endringar:

Kap	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
1700		Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med	32 000 000
1710		Forsvarsbygg og nye bygg og anlegg	
	24	Driftsresultat, <i>vert auka</i> med	458 436 000
		frå kr -955 436 000 til kr -497 000 000	
	47	Nye bygg og anlegg, <i>vert redusert</i> med	632 436 000
		frå kr 2 484 650 000 til kr 1 852 214 000	

Kap	Post	Formål	Kroner
1719		Fellesutgifter og tilskott til føretak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 46 650 000 til kr 44 539 000	2 111 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>vert redusert</i> med frå kr 11 307 000 til kr 0	11 307 000
	78	Noregs tilskott til NATO sitt driftsbudsjett, <i>kan overførast</i> frå kr 90 000 000 til kr 113 000 000	23 000 000
1720		Felles leing og kommandoapparat	
	1	Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 1 335 460 000 til kr 1 310 659 000	24 801 000
1723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 77 829 000 til kr 79 829 000	2 000 000
1725		Fellesinstitusjonar og -utgifter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 2 541 877 000 til kr 2 538 645 000	3 232 000
	50	Overføringar til statsinstitusjonar, <i>kan overførast, vert auka</i> med frå kr 60 821 000 til kr 102 821 000	42 000 000
	70	Renter låneordning, <i>kan overførast, vert redusert</i> med frå kr 8 735 000 til kr 735 000	8 000 000
	90	Lån til private, <i>kan overførast, vert redusert</i> med frå kr 1 265 000 til kr 0	1 265 000
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå 4 924 535 000 til kr 4 863 978 000	60 557 000
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 2 991 700 000 til kr 3 031 525 000	39 825 000
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 3 805 608 000 til kr 3 698 131 000	107 477 000
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 1 173 541 000 til kr 1 157 331 000	16 210 000
1760		Nyskaffing av materiell og nye bygg og anlegg	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 1760 postane 45 og 47, vert auka</i> med frå kr 574 082 000 til kr 612 940 000	38 858 000
	45	Større utstyrscaffingar, <i>kan overførast, vert auka</i> med frå kr 6 514 894 000 til kr 6 624 314 000	109 420 000
	47	Nye bygg og anlegg, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 1760 postane 11 og 44, vert auka</i> med frå kr 0 til kr 32 000 000	32 000 000
	48	Fellesfinansierte bygg- og anleggsarbeid, fellesfinansiert del, <i>kan overførast, vert redusert</i> med frå kr 194 000 000 til kr 191 819 000	2 181 000
	75	Fellesfinansierte bygg- og anleggsarbeid, Noregs tilskott til infrastruktur programmet i NATO, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 1760, post 44, vert redusert</i> med frå kr 180 000 000 til kr 157 000 000	23 000 000
1790		Kystvakta	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 649 217 000 til kr 669 467 000	20 250 000
1791		Redningstenesta	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 231 842 000 til kr 262 274 000	30 432 000

Forhandlinger i Stortinget nr. 92

2003

16. des. – Referat

1403

Kap	Post	Formål	Kroner
1792		Norske styrkar i utlandet	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 1 019 074 000 til kr 1 049 074 000	30 000 000
1795		Kulturelle og allmennyttige formål	
	1	Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 142 088 000 til kr 150 416 000	8 328 000
I n n t e k t e r :			
	1	Driftsinntekter, <i>vert redusert</i> med frå kr 17 197 000 til kr 14 297 000	2 900 000
4720		Felles leing og kommandoapparat	
		frå kr 17 197 000 til kr 14 297 000	
4725		Fellesinstitusjonar og -inntekter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsinntekter, <i>vert auka</i> med frå kr 110 011 000 til kr 118 276 000	8 265 000
	70	Renter låneordning, <i>vert redusert</i> med frå kr 2 200 000 til kr 1 600 000	600 000
	90	Lån til bustadformål, <i>vert auka</i> med frå kr 5 000 000 til kr 6 000 000	1 000 000
4731		Hæren	
	1	Driftsinntekter, <i>vert auka</i> med frå kr 77 633 000 til kr 144 633 000	67 000 000

II

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Forsvarsdepartementet kan endre bestillingsfullmaktene slik:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1791			
	1	vert foreslått auka med fra kr 66 000 000 til kr 76 000 000	10 000 000

V o t e r i n g :
Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 1 0
Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.